

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-banában petít sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 15 fillér.
 Nyitóléc sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyetemen
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 88.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Résvételező
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Ezer és egy ülészak.
- Döntés előtt.
- Arad a kizsákdákért.
- A házmaster gyilkosa.
- Az aradi romák zsinat.
- Rolly, vagy Burkus?
- A kis Rózsa Sándorok.
- Amiről beszélnek.
- Az elzúllott gavallér.
- Szesz, bicska, szerelem.
- Pavlovics Lyubomir öngyilkossága.
- Tarkaságok.
- Tárca: A tanítónő.

Ezer és egy ülészak.

Arad, április 21.

Scherezád, a koalíciós mesemondó leány így szólt a hatalmas szultánhoz, a kit Nemzetnek neveznek:

— Csak addig hagyj uralkodnom, fényes ábrázatu padisah, amíg egy mesét mondok. Hiszen olyan régóta vagy kíváncsi erre a mesére. A bűvös kulcsról, amely kinyitja a népek jogainak zárát. Aladin csodalámpájáról, amely az új országalkulás idejébe világít. Meghallgatod az általános választói jog meséjét?

És Nemzet, a bölcs szultán azt mondta:

— Nem bánom, csináld meg az általános választói jog történetét.

Belefog a leányzó a mesébe. De mindjárt az elején azzal kezdte:

— Mielőtt azonban az általános választójog meséjét elmondanám, ismerd meg az Alkotmánybiztosítékok csodatörténetét. Mert e nélkül a másik se lenne tökéletes.

Beleegyezett ebbe is a szultán. Hanem

amikor ez az új mese a végéhez közeledett, hirtelen így szólt a ravasz mesemondó:

— De nem lehetne állandó a nagy mesének hatása, ha előbb meg nem alapoznám azt egy másik históriával. Régi mese, de mindig új marad. Hadd mondjam el a Kiegyezés című tündérmesét.

A jó szultán rábólintott.

— Jó, legyen meg a kiegyezés története is. Hanem azután térj át a tulajdonképeni tárgyra, amint azt az obstruktorok szokták tenni.

Leshette ezt a derék Nemzet. Mert Scherezád ezután így bogozta a dolgot.

— A kiegyezés meséjéhez tudnod kell ám még egy dolgot; a kiegyezés főhősének. Kvóta tündérleánynak, a felemelt köntösű hurinak regényét.

Hát ez is megvolt. Az éjszakák teltek, teltek, s a mese fonala még mindig nem hozta a szultánt közelebb az általános választójog históriájának részleteihez. A leány, anélkül, hogy a mesével összefüggésben lett volna, új fejezeteket szőtt belé a Népoktatás, meg a Szociális korszakalkotás barlangjaiból. A szultánnak ez tetszett, azért türelmesen hallgatta a mind hosszabbra nyúló csevegést.

— És most... — folytatta Scherezád — még mindig nem szólhatok arról, hogy mi lesz a bűbajos Szavazati jogcsakával. Mert minekelőtte azt utnak bocsátanám, tetőt kell neki építeni a Hárszabályrevízió országában. Tudod-e, hogy milyen ez a szeges, göröngyös, sötét tartomány?

És átvezette a szultánt a hárszabályrevízió kacsaringós utain, amelyet

Nagy Emil, a jeles kalifa ásett meg a görbék görbéjének módjára.

— Talán sietnél már egy kissé a történettel.

— Hiszen nem győzöm szaporázni a szót. Ép csak, hogy azt mondom, hogy mi esik meg a Tiszti fizetések halászaival, meg az Ujencélszám szapora janicsárjaival. Mert beláthatod, ó padisah, hogy ez úgy összefügg az én mesémmel, akár a tű a cérnával, a nyereg a tevével, a kard a hüvelyével.

És azután mégse tért át az ígért mesére. Jól tudta, hogy amikor azt elmondta, vége az életének. Hát újból meg újból mellékutcat nyitott a történetek ösvényén.

— Elválhatatlan a történeteimmel még valami. Amikor az Általános Választói jog az életét megkezdi, az oldalán fog állani egy sor fegyveres vitéz: az Adóreform, az Uzsoratorvény, az Ipartörvény, a Sajtójog. Nem óhajtanád megtudni, hogy kik ezek a furcsa nevű leventék?

— Talán azt egy másik mesemondó mondaná el, amikor a nagy mesét, amelyik a választó jogról szól, már meghallottuk?

— Senki se tudja azt úgy megszöni, olyan színesen végighimezni, mint én. Azért nyugodjál bele, végtelen bölcseségű szultán, hogy a mesém mellé még ezeket elmondjam. Vagy azután, hogy elmondtam a nagy mesét, ezek históriáját még hozzá kapcsoljam...

Scherezád pedig mesél, mesél. Új történeteket, új csodákról, új hősookról.

A tanítónő.

(Falusi életkép 3 felvonásban. Irta: Bródy Sándor. Bemutató előadás az aradi Nemzeti Színházban április 19-én.)

Szeretnék valami nagyon szépet írni erről a gyönyörű darabról, mely nemcsak Bródy Sándornak legklasszikusabb irodalmi munkája, hanem a magyar irodalomnak is egyik örökbecsű remeke. Szeretném azzal az ezer színnel megfesteni íráscmat, ahány szín ebben a csodás szép darabban van és melyek mindegyike külön-külön érzést váltott ki a lelkemből, mikor hallgattam Bródy Sándor szavakba öntött zenéjét, a magyar nyelvnek ezt a diadem eposzát. A magyar nyelvnek ilyen mesteri kezelését eddig még Bródytól sem látuk és ha a tanítónő nem volna egyéb, mint a következő századok számára a magyar nyelv XX. századbeli emléke, akkor is a legnagyobb szerencsét alkotta meg Bródy Sándor, a magyar költők elsője, minden idők magyar íróinak egyik halhatatlansága.

A tanítónő, Bródy Sándor most bemutatott darabja életkép, a magyar falusi élet létképe elcsévéből kivágva. A levegője, szereplői, az események itt élnek, itt játszódnak le közvetlen közelünkben, gyakran szemlénk látárára csak nem vesszük észre. De így van, hiszen Bródy darabjának lényege szinte önkéntelenül, a hatás közvetlensége folytán, hallhatunk felkiáltásokat: „igen, úgy van.”

Éreztük azt, amiről tudunk, a falusi despoáknak azt a fölbabörtő zsarnokságát, mely egyik visszataszító maradványa azslai kultúránknak.

Bródy Sándor lelkeket anlizáló zsenje, nagy zsenialitása kellett ahhoz, hogy egy szindarab keretében beteg közéletünk valamennyi speciest felvonultassa. A paraszt-milliomos kegyur a dzsentri szoljaból, a jezsuita káptán, a flosrból lett falusi dektor, a hatalmasok előtt megalkodó zsidó bérő, a fogyasztási szövetkezettel uzsorázó kántor, az egyetem katedrjáról ábrándozó éhezőkórász tanító és a szép, moder tanítónő, akinek lelkét az új orvmoz egész légtéje urálja, akinek női méltósága, modra gondolkodása a legdurvább támadások cél állja. Ugye, így fest a magyar falu. Ezek az alkjait, napjait, harcoló emberrel. Örökös kicsinyes csatározások, hol időtöltésből, hol kampyabb célokról.

Ezeket az állapotait vette színpadra Bródy Sándor A tanítónőban. Csupa íg vérig típus. Min ha a nő jó ismerőseket, a falusi politikaturok és médiumait Bródy szájáról vették volna a miniatúra nem fordítva. Mert Bródy alkjai rossz aságokban, bűneikben és arányokban kifejezést egyesek számára élő alak egybe „költött” perszonalifikáció.

Bródy darabjának minden egyes alakja főszereplő, ha egy is hiányozna, már nem volna olyan tökéletes. A tanítónő talán az ok,

mely mozgásba hozza a többinek szunyadó készségét. A tanítónő megjelenésével akcióba lép az egész gápezet, melyet itt a falusi társadalom alkot. A darab maga is úgy van megkonstruálva, hogy az első felvonásban felvonnak az összes jó és rossz indulatok. Megismerkedünk embereinkkel és az első pillanatban markáns képet kapunk mindegyikről. Az expozíciónak ilyen erejét alig tapasztaltuk magyar szerzőnél. Nem tapogatózunk, egyenesen a tárgyra tér, mindjárt a küzdelem forró atmoszférájába visz bennünket, anélkül, hogy hosszadalmas előcsatározásokkal fárasszana. Az akció magindul és mi lélegzet visszafojtva, mintegy csatlakozó részesülünk az eseményeknek. A tanítónő sorának minden fordulata mintegy ellenőrzésünk mellett áll az események homlokterében és ha a darab befejezése nem történetek sanyira pszlikusan, talán még haborúságba korszadtunk volna a szerzővel.

De, hogy a darab meséjével is igazoljuk véleményünket, röviden elmondjuk.

A tanítónő falura kerül. Szép és fiatal. Protekciója nem volt, a kegyur, öreg Nagy István, a paraszt-milliomos, kiűző bizonyítványtérrel választotta ki, a sok ajánkozó közül. Az érdekösés központja az új tanítónő, a kinak ma kell megérkeznie.

A kántoréknál, a falu kaszinójában már készen várja az ágya és a szekrény. A szobát ugyanis a kántor lángával kell a mindenkor

Enhez a keleti történethez pedig tájékozásul csupán azt a klasszikus néhány sort kell illeszteni, amelyet a függetlenségi felhivatalos lap legutóbbi száma ir. Schezrad kommünikéje így szól:

— Nevetséges folyton azon lovagolni, hogy a koalíció bevégezte hivatását, csinálja meg a választási reformot s adja át a helyét az új parlamentnek. A koalíció még a legfontosabb feladatát nem fejezte be; azt, amivel a népek tartoznak, a gazdasági helyzet javítását, az égető bajok orvoslását. És hiába küldenek már az ellene összeverődött gyűléssz elemek, nem is mehet el addig, míg ezeket a feladatokat is be nem végzi. Persze, jobban esnék ennek a zavaros kompániának, ha a koalíció majd a kvótameléssel, a közös költségek megszavazásával s egy pár fizetésemeléssel állana csak a nép elé, de ezt az örömet nem igen fogja nekik a koalíció megszerezni. Mindazokat a javaslatokat, amelyeket már benyújtott a kormány, mint az adóreformot, a polgári perrendtartást, az uzsoratorvényt stb., el kell intézni s meg kell alkotni a legszükségesebb, még el nem készült törvényeket, mint az ipartörvényt, a börtörvényt, a parcellázási törvényt, a bérze reformját, a sajtó törvényt stb.

Hát ez bizonyosan eltart ezer és egy ülészig. Csak az a kérdés: vajjon Nemzet, a hatalmas szultán még mindig olyan kedvesnek és lebilincselőnek tartja az új és új fejezetekbe ugró mesét, mint az ezer esztendő előtt való napkeleti császár és hogy tart-e a türelme addig, amíg az új Schezefádnak azt valaha kedve lesz befejezni? +

Katonák és civilek. *Budapestről* táviratoznak: Az állami tisztviselők körében az a terv merült fel, hogy egyelőre lemondanak a lakáspénzüik felemelését célzó mozgalomról, tekintettel a küszöbön álló katonatiszti fizetésemelésre, mert nem akarják az államot egyszerre oly nagy költség-többlettel megterhelni. Amint azonban a katonatiszti fizetések felemelése megtörtént, mozgalmukat azonnal megindítják.

tanítónőnek megosztania. Flóra megérkezik. A házbék után sorra megérkezik a szolgabíró, aki az államhatalom nevében tolokodik és ajánlja fel barátságát. Rögtön utána a jezsuita káplán óhajt lelki közösségre lépni a szép tanítónővel. Együtt, vagy egymás ellen, ez a pap jelszava. A tolokodó nagyhatalmak csak akkor kotródnak el Flóra mellől, mikor megjelen ifju Nagy István, a paraszt nábob fia, mindnyájuk féltelmes parancsolója, az asszonyok imádozt bábuványa. Mindenkit kiküld a szobából, egyedül akar beszélni a tanítónővel. Rövid udvariás után előáll ajánlatával, legyen a szeretője a tanítónő. Flóra a durva inzultus után valóság-gal kikergeti az ebizakodott milliomos fiút a szobából. Megkezdődik a kis tanítónő kálváriája. A tanítónő kívül, aki szerelmes a tanítónőbe, ellensége mindenki. Ifju Nagy István éjjeli zenéket rendeztet Flóra ablaka alatt, ő maga azonban egyetlen egyszer sem mutatkozik többé. A szolgabíró és a pap az iskolaszék erélyes intézkedését provokálják. Döntés előtt még egyszer kísérleteznek a tanítónővel és mikor ez az iskolás lányok előtt kitessekelik őket, boszujokban gaz merénylőkre szánják magukat.

Az iskolaszék összeül. Ez egyik fénypontja a darabnak. Egy agyonzaklatott szegény lány küzd a rosszakarat, a buhaság, a sötétség ellen. Vádolják erkölcsötlen élettel, szemére lobbantják modern nevelési rendszerét, megméltelyezik a gyermekeket. Zóliát olvassa, az államhatalmat

Döntés előtt. Wekerle Bécsbe megy.

A politika eseményei.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, április 21.

Még mindig nincs eldöntve, hogy mikor ülnek össze a delegációk és az osztrák meg a magyar kormány köreiben egyre több komoly zavart okoz ez a bizonytalanság. A probléma középpontjában a tisztí fizetésemelés áll. E fizetésemelés ügyében *Aerenthal* báró álláspontja következtében az ügy annyira kiélesedett, hogy most már a *külgyminiszter lemondásáról* beszélnek.

A konfliktus egyik érdekes eseménye, hogy *Wekerle miniszterelnök* már legközelebb, talán a legközelebbi órákban *Bécsbe utazik*. Ez az utazás teljesen váratlan és nem lehetetlen, hogy váratlan királyi audiencia tette szükségessé. Egyébként a miniszterelnök a közös miniszterekkel fog tanácskozni. A delegációk összehívásának kérdését egy-két nap alatt okvetlenül el akarják dönteni.

A képviselőház munkája.

A képviselőház e hónap 29 én tartja legközelebbi ülését, amelyen fel fogják olvasni a harmadik ülészetet megnyitó királyi kéziratot. Ezután megválasztják az alelnököket, a háznyagot és a jegyzőket. A koalíció jelöltjei az alelnöki állásokra ismét *Návay* és *Rakovszky*, míg a háznyagi tisztségre *Leszkay* van kandidálva. Egyik alelnöki állásra azonban sokan *Barabás Béla* nevét hangoztatják. A jegyzők státusában jelentékeny változás fog beállni, amennyiben az egyes pártok minden ülészetben másokat szoktak jelölni.

A Ház megalakulása után megkezdik az 1908. évi költségvetés tárgyalását. Politikai körökben biztosra veszik, hogy a belügyi költségvetés tárgyalása alkalmával *Andrássy Gyula gróf előterjeszti az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot*. Minthogy a kormány május havában okvetlenül végezni akar a költségvetéssel, a

nem tisztell, az egyházat gúnyolja. Elcsapják, elfogják zsúppoltatni, mert nem lett sem — a szolgabíró, sem a kápláné. Csak egy ember kelt a védelmére, a szegény tanító. Leordítják, nem engedik szóhoz jutni, elcsapják a tanító nővel együtt. Az iskolaszék és döntött két szegény lélek maradt kenyér nélkül.

Akkor a tanító a legszebb szerelmi vallomások egyikét teszi, amit színpadon hallottunk. Megkéri Flórát. Majd elviszi az ő falujába, ahol virágos kert van az iskola mellett, ahol olyan szegények az emberek, hogy csak puliszkával élnek. Nem kell félni, nincs hust evő ur, boldogok lesznek. Flóra oda igéri magát a tanítónak.

Már pakol a tanítónő, mikor nyílik az ajtó és belép ifju Nagy István. Már leveszi a szobában a kalapot, már nem rendelkezik, hanem alázatos hangon kérdezi meg, hogy szabad-e beszélnie. Ő nem volt oka semminek, ő mély-séges szerelemmel szereti Flórát és most azért jött, hogy megkérje a kezét. És a kis tanítónő, aki maga is szereti a büszke fiút, odaborul a fiu vállára Ifju Nagy Istváné lesz, ha a fiu szülei eljönnek megkérni a kezét. Még egy megpróbáltatáson megy keresztül a tanítónő. Eljönnek öreg Nagy Istvánék, eljönnek, mert ráparancsolt a fiuk, meg is kéri Flóra kezét szeretőnek. Szeretőnek sok pénzért, de ha erővel férjhez akar menni, hát itt van a szolgabíró ur, aki szívesen elveszi, azért lehet az ő fiuk

Ház ülései — amint ezt már Justh elnök is kijelentette — naponként nyolc órán át fognak tartani és pedig délelőtt tíz órától két óráig, délután pedig négy órától nyolcig.

Arad a kisgazdákért.

A szemétfuvarozás és értékesítés házi kezelésben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

A gazdasági szék mai ülésében az egyik bizottsági tag szóvá tette, illetve megsürgötte a köztisztaság és közegészségügy egyik legfontosabb kérdését: a szemétfuvarozásának és értékesítésének ügyét. Megkérdezte az elnöklő gazdasági tanácsos helyettesétől, *Zubor Andor* városi aljegyzőtől, vajjon, hogy áll ez az ügy s a tanács milyen álláspontot foglal el ebben a nagyhorderejű kérdésben.

A gazdasági szék tudomásul vette, hogy a kérdés nem pihen s hogy a város kiküldött szakértőit, *Virágh Lajos* főmérnök és *Hecht Arnold* dr. részint elkészítették azt a memorandumot, melyben külföldön szerzett tapasztalataikat írják le s részint most dolgoznak azokon a javaslatokon, melyeket a közgyűlésnek a szemétfuvarozás kérdésében tenni óhajtanak. *Hecht* dr. álláspontját már a budapesti közegészségügyi kongresszuson ismertette is. Ő a szemétfuvarozás teljes megsemmisítésének híve, s az erre szükséges berendezést a brünni mintára szeretné megvalósítani. Brünn városa a szemétfuvarozás alkalmával nyert erővel hajtja a villamos közúti kocsikat s látja el az éjjeli közvilágítást. A városi földék bérbeadásának reformja által teljes aktualitást nyert kérdést most már a tanács teljes erővel érleli meg s mint értesülünk, a májusi közgyűlés sorrendjébe fel is lesz véve.

Mint azt többször megírtuk, a bérbeadott földék szerződéseit októbertől kezdve hosszú lejáratu terminusokkal köli meg a város a bérlelőkkel, azzal a feltétellel, hogy a földék egy részén közelesek *intenzív konyhakertészetet folytatni*. Ezt az élelmezés szempontjából súlyos körülményt úgy akarja a tanács a maga részéről támogatni, hogy a szemétfuvarozás megoldásának olyan formát ad, hogy az *mezőgazdasági célokat szolgáljon*.

szeretője, akit szeret. Az öregek a szép ajánlat után nagyon gyorsan távoznak a tanítónőől, de belép ifju Nagy István. Flóra többé hallani sem akar a házasságról, kifut a szobából és már kocsiira is száll, mikor az öreg pap tanácsára utána fut a szerelmes fiu és diadalmasan hozza vissza a kis tanítónőt, akit az öregek is szeretettel ölelnek keblükre.

Es Bródy Sándor darabja. Meg kell nézni, el kell olvasni sokszor, nagyon sokszor, hogy minden szépsége megmaradjon emlékezetünkben.

Az aradi bemutatón a nagyszerű darab minden szépsége érvényesült. Kiváló előadásban, pompás együttesben láttuk a tanítónőt és elismeréssel regisztráljuk, hogy a kitűnő előadásokon keresztül a darab minden szépségéhez hozzájutottunk.

A tanítónőt *Novák Irén* adta. Nincs ennek a szerepnek egyetlen núnsza, beszédben, játékban, amire *Novák Irén* nagy művészetében nem lett volna megfelelő hang, vagy mozdulat. A szegény tanítónő szomorú regénye az ő játékában olyan interpretációban került elének, hogy bizony akárhányszor elérzékenyedtünk. Nagy és értékes sikere volt *Novák Irénnek*. Ifju Nagy Istvánt új ember adta. *Mártonyi Rudolf*, a társulat új lírai szerelmese mutatkozott be a pompás szereppel, *pompásan*. Ha nem tudjuk, hogy most végezte a színi akadémiát, úgy a bejegyzett elsőrendű színészek gárdájához soroljuk. Fellépésében biztos, nyugodt. Orgánuma

Kilényi János főszámvévő ma nyújtotta be a polgármesternek előterjesztését, melyben éppen a fent említett szempontokra való tekintettel azt ajánlja, hogy Aradváros a szemét *juvarozást és a szemét értékesítést vegye házi kezelésbe*. Pozsony város mintájára úgy gondolja a főszámvévő, hogy a város a házi szemetet is a maga, a közegészségnek teljesen megfelelő kocsijaival fuvaroztatja ki a feldolgozó telepekre. Számításai szerint emellett az eljárás mellett a polgárság a maiál tetemesen kisebb költséggel szabadul meg a szeméttől. A feldolgozó telepeken aztán a pozsonyi rendszer szerint első osztályu komposz trágyává dolgozható fel a szemetanyag s így az egyholdas gazda is kitűnő trágyát kapna. A város a házi kezeléssel tetemes jövedelemmel szaporítaná bevételét.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste *Virág* Lajos főmérnököt, aki a közgyűlés utasítása értelmében a szemét értékesítéséről javaslatot készít. A főmérnök azt mondta, hogy a javaslat megszövegezésére szükséges anyag együtt van. Amint azt előre jelezheti, a *brünni* szisztém meghonosítását nem fogja tanácsolni. Brünn városának a szemét őrítési gondot és terhet okoz, míg Arad *mezőgazdasági céljaira kitűnően felhasználható termék*. Brünn elégeti a szemetet, s ez közegészségi szempontból a legideálisabb állapot. Azonban *évente erre tízennégyezer koronát fizet red*, ha az égetésnél nyert erőt *villamos műveinél értékesíti a város*. Arad ma nincs olyan szerencsés helyzetben, hogy deficittel dolgozó vállalatokat létesítsen. Azért ő is osztja a főszámvévő felfogását, aki a pozsonyi rendszer meghonosítását ajánlja. A napokban készül el a főmérnök a számításokkal s ezek alapján formálja meg véglegesen állásponját.

SPORT.

+ A tornaegylet köréből. Az Aradi Tornaegylet husvéti szünete után ma délután 6 órakor újbó megkezdte működését. A női tornaszakosztály f. hó 23 án csütörtökön d. u. 4 órakor szintén megkezdte a tornázást. A férfi szakosztály hétfőn, szerdán és pénteken este 6—8 ig. a női szakosztály kedden, csütörtökön és szombaton délután 4—5-ig tartja tornaóráit a liceumi

kellemes, beszédében semmi modoroság, természetesen, kellemesen beszél. És gondolkodó színész. Szerepét tanulmányozta és kidolgozva vitte színpadra. Meglepő eredeti színeket vitt az érdekes szerepbe. A közönség nagy rokonszenvenvel fogadta a fiatal színészt és mi a magunk részéről nagyon sok biztatással üdvözljük. Ha a komoly művészetre való törekvés mellett marad, nem muló sikereket hajszolva, hanem tartalmas művészi munkát igyekszik produkálni. Mártonfi neve nagyon jó név lesz. A szép kezdet nagyon biztató perspektívát mutat. Bródy darabjának annyi érdekes alakja van és művészeink olyan komoly lelkesedéssel kreáltak mindegyiket, hogy lehetetlen külön-külön méltatást írni. *Dolly* a tanítót adta, olyan kabinetalakítást mutatva be, amilyent még tőle nem láttunk. *Klasszikus* volt. Ugyanez áll *Hunyady* öreg papjára. *Keszler* kaplányja tipikus jezsuita volt. *Új Kálmán* a szolgabíró adta meglepő rutinnal. *Várnay* az öreg Nagy István szerepében igazi paraszt milliomos volt. *Pompás* volt *Kun Irén* a kántorkisasszony szerepében. *Fejér Aladar* a járásorvos olyan tökéletesen adta, mint egy járásorvos. *Benkőné* a nagyszony passzív szerepében is figyelemre méltó volt. Ha a tulzásokat is regisztráljuk, úgy kérnünk kell *Kulcsár*, *Szabó* urakat és *Szegedy Józsa* urhölgyet, hogy ilyen darabban fellelkezzenek meg a karzatról. Nem muszáj okvetlen feltűnni.

Darab rendezés, előadás A tanítónő diadálát Aradon is meghozta.

Horovitz Gusztáv.

tornacsarnokban. Az egyesületbe belépni óhajtok a rendszeres tornaórákon jelentkezhettek két rendszeres tag ajánlásával. Arad, 1908. április 22. Az elnökség.

A házmester gyilkosa.

A vádtanács szabadon bocsátotta.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, április 21.

A budapesti Mátyás téri házmestergyilkosságról ma bőven megemlékeznek az újságok. Megírták, hogy *Wéber* Artur orvostanhallgató önvédelemből lökte *Prédi* házmestert, aki folyton gorombáskodott vele és a gyilkosság előtt inzultálni is akarta. Mindegyikük a fiatal *Wéber* mellett foglal állást és pálcát tör a házmesterek fölé. A halott nem védekezhetik, kint fekszik a törvényszéki bonctani intézet márványasztalán. Aki helyette beszél, az a fogadó apja: *Prédi* Sándor házmester.

Az esetet így mondta el egy újságírónak:

— A *Wéber* fiukkal, igaz, hogy folytonos ellenségeskedés volt. Amióta itt laknak, azóta folyton-folyvást súrlódások voltak, hol közöttünk és közöttük, hol a fogadott fiam és az igazgató gyerekei között. Nem a házmesterpénz miatt. Hanem, mert *Wéber*ék állandóan úgy viselkedtek, hogy elő kellett szednem a házmesteri „brutalitásomat”. A kaput botjaikkal összeverdesték, a fal vakolatát levakarták a fiuk; a szülők pedig parancsot osztogattak a cselédeknek, hogy poroljanak le az udvarra, nem törődve azzal, ha az alattuk lakók holmiját összeszemetelik. Ezért volt közöttünk állandó ellenségeskedés.

A kritikus éjszakán a következőképen, történt a szomorú esemény:

— Éjjel után jöttem haza a *Wéber* fiuk. Én ötödmagammal bent a szobában voltam. Rokok, komák ültünk egy kis ital mellett, amikor megszólalt a csöngetyű. Kiküldtem a Jóska-t. Kiment és kinyitotta a kaput. Négyen jöttek be rajta. A legidősebb *Wéber* fiu odavette a hatost a fiu lábához.

Erre aztán feldühösödött a gyerek és megmondta:

— Hát így fizetnek meg egy szolgálatot?

Valószínűleg még egyebet is mondhatott, mert a zaj mindinkább erősebb lett, úgy hogy odabent figyelmesek lettünk a lármára.

Stadler Jóska még a kapu alatt volt, amikor a *Wéber* fiu a lépcső első fokára állt és tartotta lövésre készen a revolvert.

— Azonnal lelélek, ha még lármázni mersz, — mondta.

Közbe bekiáltott értem a fiu, hogy jöjjenek a segítségére. *Wéber* szembe irányította revolverét folyton a Jóska-nak és ment fölfelé a lépcsőn; mellette a többi fiutalamber. Így „curukkolva” szidalmazták egymást, amikor én is kijöttem. Nem volt bikacsök a kezemben nem is lehetett, mert a lakáson egy sétatolon kívül semmi fenyítőeszközöm nincsen. Az elsőemeleti lépcsőnek második részére jutottak már, amikor nagyon izgó volt közöttük a hangulat. Nem láttam, sujtott-e a revolveres *Wéber* felé, vagy nem a fogadott fiam, csak hallottam a durranást.

— Jaj, megölt!

Ez volt egyetlen szava a Jóska-nak.

Gaál Jenő dr., *Wéber* Artur védője az előzetes letartóztatás ellen sürgős előterjesztéssel írt, amelyben előadta, hogy *jogos önvédelem* esete forog fenn és semmi ok sem indokolja a fogvatartás szükségét. A vizsgálóbíró az előter-

jesztésnek helyt adott és azzal a megokolással, hogy *Wéber* jogos önvédelemből lötte le a brutális házmestert, nemcsak, hogy szabadlábra helyezését rendelte el, hanem egyúttal a *bűnügyi eljárást is megszüntette ellene*.

Az ügyészség a vizsgálóbíró végzése ellen felfolyamodást jelentett be. A vádtanács azonnal tárgyalás alá vette az ügyet és úgy határozott, hogy a vizsgálatot elrendeli ugyan, de elrendeli a szabadlábra helyezést is.

A vádtanács döntése következtében *Wéber* Artur déli tizenkét órakor elhagyta az ügyészség fogházát. A rája várakozó újságírók előtt kijelentette, hogy rendkívül örül szabadlábra helyezésének és ártatlanságát hangoztatta, mert csak védekezés közben lötte le a szerencsétlen házmestert, aki brutális hűvel támadott reá és üldözte az omeletig, úgy, hogy azt kellett hinnie, hogy az életére tör.

Az orvosnövendék egyenesen szülei lakására tért haza, akik már aggódva várták fiuk kiszabadulását. A rendőrség folytatja a vizsgálatot.

Az aradi román zsinat.

A román iskolák és az állam.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

Május 3 án, az óhitű naptár Tamás vasárnapján tartja évi zsinatát az aradi görög keleti román egyházmegye, *Papp* I. János püspök elnöklésével. A három év előtt megválasztott zsinat mandátumának utolsó része ez s ennek befejezte után új zsinati képviselők megválasztására kerül a sor.

Az idei zsinat előreláthatóan simán és igen rövid idő alatt fog lefolyni. A múlt évi zsinat főtárgya: az *Apponyi féle népoktatási törvény* már alig ad anyagot a jelentéseknek és a vitának. A múlt évi zsinat határozata alapján az egész egyházmegye területén mozgalom indult meg az iránt, hogy az *egyházközségek a tanítók fizetését a törvényben megállapított minimumig emeljék fel*, a minek folytán az egyházközségek ne legyenek kénytelenek *államsegélyt kérni* és a kormány beavatkozó jogát törni. A mozgalom eredménynyel járt. A zsinat iskolai tanácsához beérkezett jelentések szerint a tehetősebb esperességek egyházközségeiben, így az *aradi, borosjenői, világosi, kisjenői* esperességekben, továbbá a *bánáti* egyházközségek mind kiegyezteték a tanítói fizetéseket. Általában az *egyházközségek hatvan-hatvanöt százalékba adta meg a minimumot* s biztosította az iskolák teljes autonómiáját és harmincöt-negyven százalék kénytelen államsegélyért fordulni a kormányhoz.

Az egyházmegye új birtokairól: a *szentpéteri és csermői* birtokok megvételéről ugyancsak a múlt zsinat vett tudomást. A birtokok egyike: a *csermői* a mai formájában is szép jövedelmet hajt, a *szentpéteri* birtokon, amely *Szapáry* Pál gróf tulajdona volt, még némi beruházások lesznek szükségesek. A birtokok jövedelme az *aradi egyházmegye papi alapját* gyarapítja, amelynek új szabályzatát néhány hónap előtt állapították meg.

Igazolások, miután a múlt év óta a zsinat egyetlen helye se üresedett meg, nem fogják az ülések idejét igénybe venni, ugyszintén választások se, úgy, hogy az két három napnál aligha fog tovább tartani.

Rolly, vagy Burkus?

Bünpör egy kutya körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 21.

Humoros tárgyalása volt ma az aradi büntető bíróságnak. Ott, ahol az apró-cseprő becsület sértési, rágalmazási és lopási ügyekkel foglalkoznak, ezuttal az volt a bíróság feladata, hogy ha kell, szakértőkkel is megállapítsa, vajjon az a kis fox terrier kutya, amelyik egyre a bíró lába alatt ugrott, egyenes leszármazottja-e annak a másik két öregebb ebnek, amelyek szintén megjelentek a tárgyaláson. Jogászai kifejezéssel élve, szükség volt az *azonosság* megállapítására a célból, hogy a lopás vétségével vádolt idősebb ur és takarítónője ügyében a bíróság ítéletet hozhasson.

Mert Szabó Teréz varrónő szörnyű vádat emelt Rieger Gyula és Halász Sándorné ellen. Feljelentette őket lopás vétségéért, mert Rolly névre hallgató kutyáját Halászné, a gazdája Rieger, atásátására minden kérdés nélkül orozva elvitte.

A bíróság annak rendje módja szerint tárgyalást tűzött ki az ügyben és megidézte a feleket. És most kezdett bonyolulttá válni a dolog. Megjelent az elsőrendű vádlott, Rieger Gyula, oldala mellett három fox terrier kutyájával és azt adta elő, hogy a kisebbik kutya, amelynek ellopásával Szabó Teréz megvádolta, — az ő jogos tulajdona s a magával hozott két különemű állat szerelmének szülötte és nem a Rolly, hanem a Burkus névre hallgat. Ezt a kis kutyát ő oda ajándékozta egy közös hadseregbeli főhadnagynak, de két hónappal ezelőtt arról értesült, hogy a kutya elveszett.

Március tizedikén véletlenül megpillantotta a szomszédban lakó Szabó Terézia varrónő udvarán a kis állatot, de olyan siralmas, elhanyagolt állapotban, hogy neki, a nagy kutyabarátnak igen megesett rajta a szíve és nyomban átküldte takarítónőjét a varrónő udvarára, hogy hozza el a Burkust. A takarítónő átment és öiben áthozta az ebet, amely azóta nála van. A megkerült gyermeket szülei nyomban felismerték, nagy örömmel fogadták és szerető gondnal vették körül, ami meg is látszik a kis kutyán, mert hat hét alatt egészen megerősödött és határozottan jobb színben van, mint volt ezelőtt.

Szabó Teréz, a másodrendű vádlott is határozottan azt vallja, hogy a vitás kutya az ő gazdája tulajdona volt. Ő ment el érte és hozta haza az öregek közé, ahol a kis eb igen jól érezte magát.

— En is, meg a gazdám is ráismertünk a kis kutyára arról, hogy a hátsó lábán kettős farkaskörme van és a szőre fekete foltokkal tarkított, — mondta a takarítónő.

Hát ez eddig tiszta sor lett volna. De most jött Szabó Teréz, a panaszos és a legutolsó betűlig vaklátságnak bélyegezte a két vádlett előadását.

— En a kis kutyát — mondta — a múlt év júliusában Simon Jenő ügyvédől kaptam és a Rolly nevet adtam neki. Az ebecske nálam volt mindaddig, míg a vádlottak tőlem el nem rabolták (?)

Itt már az ügy kezdett komplikálódni s következtek a tanúk. Az egyik azt mondotta, hogy látta a kis kutyát Rieger udvarán játszódni az öreg szülők társaságában, egy másik tanu viszont Szabó Teréz javára vallott.

Miután a tanúk sem derítettek kellő világosságot a homályos ügyben, következett a *kutyák meghallgatása*. Gruber ügyész megbízott azt indítványozta, hogy szólítsák a kis kutyát a Rolly néven, meglátják, érti-e?

Zih József kir. járásbíró rákiáltott:

— Rolly!

A kis eb szeme felcsillant, a bíró felé fordult és az öröm kifejezéseként a farkát csóválta.

— No, ugy-e, hogy nekem van igazam, — nézett körül diadalmasan a varrónő.

— Megálljunk csak, szélt most Rieger Gyula és elkiáltotta magát:

— Burkus!

Es csodálatos: a hatás ugyanaz lett, mint a Rolly névénél. A kis kutya erre a megszólításra reagált, Rieger felé futott és ugrándozni kezdett körülötte.

Itt már esődöt mondott a jogtudomány és a bekötött szemű *Justicia* tehetetlenül állott a rejtélyes ügyben. A bíróság nem tehetett mást, kénytelen volt a vádlottakat *felmenteni*, mert Szabó Terézia nem tudta kétséget kizáró módon beigazolni, hogy a kutya az ő tulajdona és így a lopás ténye nem bizonyulhatott a vádlottakra.

A nagy pör azonban még nem ért véget, mert az ügyész, aki úgy találja, hogy a kis kutya szülei nem a Rieger két kutyája, felebbezett. Ezenkívül valószínű, hogy a bűnügy mellett polgári per is keletkezik a kutyahistóriából, mert a varrónő vissza akarja perelni a kis ebet, ez pedig polgári per útjára tartozik.

Igy hát Rolly Burkus még sok dolgot fog adni az aradi bíróságoknak.

A kis Rózsa Sándorok.

Karaffáék ismét eltűntek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 21

Csak néhány nappal ezelőtt írtunk arról, hogy a Karaffa dinasztia egyik legérdemesebb sarja, Karaffa Gyula vakmerő módon kiszökött az aradi gyermekmenhelyről. Megtudta, hogy a menhely igazgatósága javítóintézetbe akarja küldeni és ezért egyik társával éjszaka a villámhárító drótlán lemászott az udvarra, onnan pedig a kerítésen át az utcára szökött.

Negyedik szökése volt már ez Karaffa Gyulának, aki több kisebb nagyobb lopásával adott dolgot az aradi rendőrségnek. A fiatal gazember rendkívül ügyesen járt túl mindannyiszor őrzőinek eszén, de az aradi rendőrség mind a négy szökése után fülbeesztette. Minapi szökése után is csak egy napig élvezhette a szabadságot, mert vasárnap reggel egyik rendőr társával együtt elfogta a kis szökvényt.

Karaffáékre — mert Gyulának öccse, Imre is a menhelyen van, — most már kettőzött figyelemmel örködtek a menhelyen. Az igazgatóság különben is remélte, hogy néhány nap múlva megérkezik az igazságügyminisztérium engedélye a két Karaffa gyereknek az aszói javítóintézetbe való küldésére. A gyerekek is tudták ezt, ezért elhatározták, hogy mindenképen meg fogják akadályozni a javítóintézetbe való internálásukat. Vasárnap egész napon át szigorú őrizet alatt voltak; nem tehettek semmit. Éjszakára azonban merész tervet főztek ki.

A két Karaffa összebeszélte még két másik gyerekkel: Jásán Ádámmal és Gulács Józseffel, hogy az éj folyamán megszöknek a menhelyről. Mesés ügyességgel kijátszották őrzőiket és hajnal felé mindnyájan Karaffa Gyula szobájába osontak. Ottan kiszétek az ajtószárny alsó felébe beszegezett négyszögű deszkát és egyenként kibújtak az előtornácba. Innen azután — épen úgy mint a múltkor — kímáztak a folyosóra és a vékony villámhárító dróton át az udvarra és az utcára.

Mikor tegnap reggel keresték a négy fut, sehol sem lehetett őket megtalálni. Egész nap hajszolta őket a rendőrség, de egyet sem fogott meg közülük. Egy csomó gyereket fülbeesztettek, de kiderült, hogy egyik sem való a szökevények közül.

A rendőrségen különben a gyermekmenhelyt okolják a folytonos szökésekért. Ők — így mondják — nem állíthatnak minden gyerek mellé egy rendőr, de a menhelynek kötelessége vigyázni lakóira. Valószínű is, hogy végre a menhely igazgatósága fog valami intézkedést életbe léptetni a folytonos szökések megállítására.

Kinos incidens a pápa előtt.

A visszautasított ostya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 21.

Kinos jelenet játszódott le husvét vasárnapján Rómában a sixtini templomban. X. Pius pápa előtt. Az incidensről, amelyet egy bécsi zsidó vallásu tanár egyik családtagja idézett elő, a következőket jelentik:

Régi szokás szerint a sixtini kápolnában husvét vasárnapján maga a pápa tartja az ünnepi istentiszteletet, ő olvassa a misét és maga osztja a szentségeket. A templom ilyen alkalmakkor zsufolásig szokott megelni, bár csak a legnagyobb protekcóval lehetséges a bejutás és a legmagasabb állami s diplomáciai hivatalok közbenjárása szükséges, hogy az istentiszteletre belépő jegyet kaphassanak.

A husvétünnep alatt Rómában időzött Feilbogen Zsigmond, a bécsi főiskola egyik kiváló tanára, feleségével és sógornőjével. Szerették volna a pápa misézését látni és Szécheny gróf, vatikáni osztrák-magyar nagykövet közbenjárására mindhármán belépőjegyet kaptak az ünnepi istentiszteletre.

Midőn a pápa a szentséget osztotta, a három idegennek is nyújtotta az ostyát. Feilbogen és neje elfogadták és lenyelték, a tanár sógornője azonban az ostyát a szájából véletlenül kiejtette. A pápa nem is vette észre a dolgot és tovább haladt, egy kíséretében levő pap azonban hangos szavakkal rátámadt a megrémült urinőre és a leghevesebb szemrehányásokkal illette. Majd szolgát hivatott és a háromtagú társaságot kivezették a templomból, kijelentve, hogy látta, amidőn az urinő az ostyát kiköpte.

A templom közönsége körében a jelenet nagy feltűnést okozott. A bécsieket nyomban egy melléktérembe vezették, ahol hosszasan kihallgatták őket. Az urinő, akit a pap azonnal vádolt, hogy szánt-szándékkal nem vette be az ostyát, kijelentette, hogy merő véletlenségből esett ki az ostya a szájából, de ő kezével nyomban utána kapott és azután le is nyelte. A helyszínén vizsgálatot is tartottak, de csakugyan nem találtak meg a leejtett ostyát.

Az eset híre gyorsan elterjedt az olasz fővárosban és mindenfelé nagy konsternációt keltett. A bécsi társaságot csak hosszabb kihallgatás után engedték szabadon. Szécheny Antal gróf nagykövet, amint az incidensről értesült, azonnal felkereste Herry del Vaal pápai államtitkárt és úgy a maga, mint Aerenthal külügyminiszter nevében az eset felett mély sajnálkozásának adott kifejezést.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor Társaság holnap, szerdán este 8 órakor a Kánya féle színházi sörccsarnokban ülést tart, melyre a tagoknak minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

Amiről beszélnek.

*

A kisasszony ékszerei.

Komikus kis eseten mulatnak most az aradi rendőrség tisztviselői. Az ügy szereplői: *Green* Nándor főkapitány, egy előkelő, de idős államí tisztviselő és annak leánya, Erzsike kisasszony. Történt ugyanis ma délelőtt, hogy a szóban lévő öreg hivatalnok beállított *Green* hivatalába és ott fontoskodva, hosszasan beszélt el egy nagyobb lopás történetét.

— Kérem, főkapitány ur, ez egy titokzatos bűntény. A leányom, te szik ismerni az Erzsikét, nohát igen, az ő drága ékszerei közül tegnap a szekrényből eltűnt vagy négyezer korona értékű karkötő, fülbevaló, gyűrű s miégymás.

— És mire tetszik gyanakodni? — tudakolta *Green* olyan izgatottan, amint az egy ambiciózus főkapitánytól már elvárható.

— Azt nem mondhatom kérem. Én nem gyanakszom senkire.

— Talán a cselédekre?

— Dehogy, a világért se; azok nagyon tisztességes lányok.

— Talán az udvarban lakók valamelyikéről gondolja ön?

— Őh, dehogynem gondolom. Isten mentsen ettől.

— Ez akkor csakugyan nagyon titokzatos dolog, — sópánkodott a főkapitány. Azután hozzátette: — Tessék az ékszerek leírását megadni, hogy megindíthassuk a nyomozást. Milyen formájú és milyen kövü ékszerek voltak?

— Jaj, kérem, azt elfelejtettem följegyezni, — mondta az öreg ur zavarodottan és látszott rajta, hogy nagyon szeretné már, ha kint volna a főkapitány hivatalából.

— De mégis csak el tudja mondani, hogy milyen formájú ékszerek voltak, egyelőre nem baj, ha nem is nagyon pontos a leírás. Csak minél gyorsabban szeretném megindíttatni a nyomozást. A részletes leírás később is jó lesz.

Az öreg ur fülig elpirult és idegesen topogott jobbra balra.

— Igazán nem tudom megmondani kérem, majd délután eljövök a lányommal. Ő szépen el fogja mondani a dolgot, — szelt és zavartan elsietett.

Green délután türelmetlenül várta az öreg urat, mert azt hitte, hogy nagyobb bűnügy szárait bogozhatja ki. Az őses detektívetek maga köré gyűjtötte. Négy óra felé meg is érkezett az öreg bácsi — leánya, a szépséges Erzsike kisasszony.

— A lopás ügyében tetszik jönni? — kérdezte a főkapitány.

— Igen, igen, — mondta a kisasszony ép olyan zavartan, mint délelőtt a papája. — Azaz, hogy mégse.

— Hogyan?

— Hát kérem szépen főkapitány ur, — sutogta a szép leány és az arcára piros rózsák rajzóldtak, — épen az a baj, hogy nem volt nálunk semmiféle lopás.

— Hogy értem ezt? Hiszen a kedves papája...

— Tudom, azt mondta, hogy ellopták az ékszereimet. Pedig nem lopták el.

— Nem értem, — mondotta álmélkodva és kissé boszusan a főkapitány, — a reményeit egyszerűen megsemmisülve látta.

— Majd megmagyarázom, ha kiküldi ezeket a bácsikat — szolt a hölgyecske és a detektívekre mutatott.

Green intett és a következő pillanatban egyedül maradt a kisasszonnyal, aki a következőket mondta:

— A papám azt hiszi, hogy velem elhitetheti, hogy az ékszereimet elopta valaki és ennek a látszatnak a megerősítése végett följelentést is akart tenni önnél ismeretlen tettesek ellen. A naiv öreg azt hiszi, hogy én nem tudom, hogy az ékszereket

nem lopták el, hanem húsvétkor neki nem volt pénze és ellopolta az én ékszeremet. Ez nem baj és csak azért mondom el önnek is, hogy ne tessék nyomozást indítani senki ellen. A papám szégyelte nekem bevallani a dolgot. Ennyi az egész, — mondta és épen olyan zavartan, mint délelőtt a papája, kilibegott a főkapitány szobájából.

Az elzüllött gavallér.

*

Az aradi rendőrség tegnap letartóztatta *Fikszmer József*, ismert aradi előkelő család fiát, akit már évek óta köröz a rendőrség különféle bűncselekményekért. A napokban jött haza Amerikából és a rendőrség tegnap véletlenül nyomára bukkant egy aradi kis korcsmában.

*

Az aradi rendőrség fogása.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, április 21.

Előkelő ujaradi család sarját, tartóztatták le húsvét ünnepén különös körülmények között, az aradi bűnügyi rendőrség vezetőjének, *Green Nándor* tb. főkapitányának utasítására a detektívek. A kitűnő neveltetésben részesült ember, aki megfordult az életközdelemnek minden csataterén, három esztendő óta körözött és nyilvántartott egyén. Amerikába szökött egy súlyos bűncselekményének következménye előtt s az elévülési idő letelte előtt tért vissza. Az elegáns férfiú nem érezhette a legbiztosabban magát apróbb és nagyobb bűneinek egykori színhelyén, Aradon, mert a legeldugottabb helyiségekben fordult csak meg s elfogatása is egy ilyen külvárosi kiskorcsmában történt meg. Nem számított arra, hogy hosszú három év után még valaki az ő viszontagságos életére emlékeznék és személyét a nagy változások dacára is megismerné. A rendőrség azonban hűségesen őrizte a kifogástalan divatfi jóltalált arcképét s így minden tagadás, alakoskodás és színjátkozás dacára, megállapította *Valenta József* detektív, hogy az az angolos bajuszu idegen, aki az ő megszólítására egyáltalában nem akart reflektálni, majd pedig az erőlyesebb hangra csak angolul válaszolt, senki más, mint a temesvári törvényszék által váltohamisításért körözött *Fikszmer János ujaradi illetőségű szökevény*.

A rendkívüli nagy feltűnést okozott letartóztatásról s ezzel kapcsolatban *Fikszner János*ról a következőket jelenti tudósítónk:

Az első lépés.

Tegnap reggel az aradi rendőrség bűnügyi osztályára beállított egy parasztleány és nagy panaszosan a következőket adta elő:

— A *Krémer* korcsmában voltam tegnap este. Mulatni és többet ittam a kelleténél. Elálmosodva egyik korcsmai asztalra hajtottam le fejemet. Udonatuj kalapomat magam elé tettem az asztalra, a markomban pedig egész vagyonomat, két korona hatvan fillért szorongattam. Elaludtam s markomból az asztalra hullattam a pénzt. Mikor felébredtem, azt vettem észre, hogy ellopták az ünnepi kalapomat és a kevéseke pénzemet. Őt hagytak a szép fekete pörge kalap helyett egy zsiros, kopott-vert rongyot. Kérem, keressék meg az új kalapot, mert ha nem kerül meg

nem merek az édes szülöm elé menni. Agyonút a maflasszómért.

Majdnem sirva fakadt az emberrnyi ember s *Green* főkapitány megsejnalta az együgyű suharcot. Behívatta legügyesebb detektívjét, *Valentát* és utasította, hogy a *Krémer* korcsmában nyomozzon, ki tréfálta meg ilyen gonosz módon a legényt.

A tréfás húsvéti történet azonban a legszenzációsabb eredménnyel végződött. A kalaptolvaj helyét egész másfajta vad került a hálójába.

Valenta kiment a külvárosi kis korcsmába s érdeklődni kezdett azok iránt, akik a maflassz parasztleánnyal együtt voltak ott mikor az elaludt. Mikor a vendégek között körütnézett, egy feltűnő eleganciával öltözött ur kihez alakon akadt meg a szemé, a ki valóságban kiütözött abból a környezetből, amelyben a detektív őt találta.

Az idegenen, aki szóltanul ült egyik asztal mellett, sötét színű zakkó öltöny volt a legutolsó divatu szabásban, dupla galléros ing, angol mintájú nyakkendő, amerikai farou cipő. Angolosra nyírott bajussát idegesen rágta és sápadt arca kréta fehérré vált, mikor szemé a fűlkésző polgári rendőr szúrós tekintetével találkozott.

Egy pillanat mulva azonban visszanyerte nyugalmát. Arca mint a halotté, oly merev lett s a világ legirigylésreméltőbb flegmájával szemlélte a korcsmai vendégeket.

Fikszmert felismerik.

A detektív már-már maga is zavarba jött s egy percre gondolkodásba esett: tényleg megszólítsa-e az urt embert, akiben az első szempillantásra az aradi rendőrség régi jóismerősét és a temesvári törvényszék által már három év óta körözött *Fikszmer János* szökevényben lévő váltohamisítót ismerte fel. A parasztleány új kalapjának tolvaját egy sem tudta kinyomozni s azért az elegáns fiatal emberhez lépett s így szólította meg őt:

— Őa *Fikszmer János* ujaradi lakos, akit a temesvári ügyészség keres.

A megszólítottnak egy arcizma sem rándult meg. Mintha az egész mondatból egy szót sem értené, a legtermészetesebb hangon és angol nyelven szolt valamit a detektívnek s mintha az ügy abszolúte nem érdekelné, félrefordította a fejét s nem is akart tudomást venni annak jelenlétéről.

— Nem használ semmi komédlázás — szólott ridegen a detektív — hiába beszél maga angolul. Én nem tudok ezen a nyelven, de maga kitűnően tud magyarul. Nézzé itt van az aradi rendőrség fekete könyvéből való arcképe, ennek a hátlapján az áll, hogy maga csak magyarul tud.

Mikor az „angol” meglátta a néhány év előtt készült fényképet, melyen még egyszerű öltözetben és hatalmas *Vilmos-bajusszal* van megörökítve, elkezdett minden tagjában reszketni.

— Látom, hogy nem használ már nekem semmi. Bevallom, hogy én vagyok *Fikszmer János*, tartóztasson le. Odahívta a korcsmárost, kifizette a mivel tartozott s a detektívvel együtt bejött a rendőrségre. Az uton folyton jobbra és balra tekintgetett, úgy látszik szökést kísérelt meg, de mikor megtudta, hogy a háta mögött még két rendőr kíséri feltűnés nélkül, felhagyott ezzel a szándékával.

A sötét múlt.

A rendőrségen óiási feltűnést keltett *Fikszmer* előállítása. Ugy tudták, hogy 1906. április havában Amerikába szökött s onnan még nem tért vissza, mert az akkor kiadott

nyomozó levelet a temesvári törvényszék, amelynek hatáskörébe Fikszmer lakó és illetőségi helye, Ujarad tartozik, nem vonta vissza s nem tételezhető fel, hogy Ujaradon olyan közismert alak, mint Fikszmer János hosszabb ideig tartózkodhassék anélkül, hogy fel ne ismerje a csendőrség.

Green főkapitány azonnal megállapította a letartóztatott szökevény személyazonosságát, kihallgatta s kihallgatás után átkísértette az aradi ügyészségre, mely Fikszmert Temesvárra szállította.

Fikszmer beösmerte, hogy 1906. április 3-án sógora *Drahóczy Rezső* államvasúti tisztviselő, nővére *Drahóczy Rezsóné* és *Hajdu János* vasúti tisztviselő neveire három ezer koronás váltót hamisított s azt egyik ujaradi pénztézetnél leszámítottatta, a pénzt felvette, elkötötte s mikor a hamisítás nyilvánosságra került, akkor Amerikába eszkökött. Az előkei családól származó flatalember hozzátartozói a pénztézet kárát azonnal megtérítették, de a váltóhamisítás közokirat hamisítás jellegével bír s így hivatalból üldözendő.

Fikszmer János igen sok bajt és bánatot okozott már azelőtt is családjának. Édesatyja, aki Ujaradon előkei iparos, malomtulajdosó, gondos nevelésben részesítette. Négy középiskola elvégzése után az aradi felső kereskedelmi iskolába járatta. Már itt sok gonosz esinyt követett el s csak édesatyjának sokszori könyörgésére nem távolították el az intézetből, ahol az érettségi vizsgálatot is letette.

Az érettségi után azonban már zülleni kezdett. A rendőrségre egyre másra érkezett a feljelentés, hogy Aradon egy ügyes tolvaj az üzletek előtt vagy kapuk bejáratában hagyott kerékpárokat lopkodja. Hosszadalmas nyomozás után megállapították, hogy az ügyes bicikli tolvaj senki más, mint Fikszmer János. A család akkor megtérítette a károkat s a feljelentéseket visszavonták.

Egy ideig aztán tisztességesen viselkedett a fu. Allást is szereztek neki. Kötő képeségei miatt csakhamar megszerették. Azt hitték, hogy megjavult. Egy ideig becsületesen dolgozott. Kihelyezték Alvincra először mint állomás felügyelő gyakornokot s később előléptették állomásfelügyelővé.

Rövid ideig tartott csak a tisztességes élet. Fikszmer az ivásnak adta magát. Eimaradozott a hivatalából, ha bent volt akkor meg nem lehetett hazatérni, mert rendszeren reggelig társaság után járt be a munkára.

Hanyag és megbízhatatlan lett s a pénzközelés körüli apróbb szabálytalanságokat követett el. Sokszor figyelmeztették, hogy térjen a jó útra, de Fikszmer nem tudott a lejtőn megállapodni. Fegyelmi eljárást indítottak ellene s pénzbírsággal sújtották. Mindez nem használta. Végre aztán a legszigorubb módhoz folyamodott a M. Á. V. Elbocsátta az alkalmazottainak kötelekéből a teljesen elzüllött embert.

Állás nélkül maradt. Éles atyja házába fogadta, mert azt hitte, hogy a tulajdonában lévő malomban lesz használható. Azonban az örökös dorbézoláshoz szokott ember dolgozni nem tudott már és nem is akart. Egyideig otthon lézengett s ekkor hamisította a sógora, nővére és a családdal baráti viszonyban lévő *Hajdu János* nevére a három ezer koronás váltót, a melyért a temesvári törvényszék vád alá helyezte. Fikszmer Amerikába eszkökött a bűncselekmény következményei elől.

Hogy mikor tért vissza onnan, azt az aradi rendőrség nem tudja. Minthogy a városban igen sokan ismerik, azért úgy látszik kerülte azokat a helyeket, ahol egykor fényes mulat-

ságokat rendezett. Külseje teljesen megváltozott. Elegánsan öltözködik és viseledik s mindezek dacára olyan helyeken fordult meg, ahol a rendőrséggel való találkozást nem tartotta lehetségesnek.

A rendőrségen azt mondta, hogy jó ment sora Amerikában s csak látogatába jött haza. Unnekek után vissza akart menni, amiben most a temesvári törvényszék alighanem megakadályozza.

Bünpörök nagyhete.

Alinek kedve — és gyomra — van a bűnök megfigyeléséhez, akit nem riaszt el sem a vérben való közömbös, sem a piszokban való vájkálás, az most kedvét lelheti a szenzációsnál szenzációsaabb főtárgyalásokban. Holnap kezdődik meg Budapesten a dánosi rablógyilkosságnak, Szabadkán pedig a bajai milliós főnyeremény ügyének tárgyalása. Ugyancsak szerdán egy kisebb jelentőségű, de mégis jellemzően érdekes pórt tárgyalnak Pozsonyban: a geszti remetének, *Tisza István*nak és a szociálista vezérnek, *Weltner Jakab*nak pörét. Befejzőül és csattanóul pedig néhány nap múlva megkezdődik a két halála ellenségnak, *Polónyi Géza*nak és *Lengyel Zoltán*nak döntő mérkőzése.

Lészen tehát nagy fajvesztés és fogaknak csikorgatása nagyhatén a bünpöröknek. Felkavarodik mindaz a szenny, mindaz a piszok, mely szinte egy éven át izgatta az ilyenekért izgulókat. Kísérteni fognak a Kolompárok, — a csárda kolompárjai meg a politika kolompárjai, — a hamisítással gyanúsított főkönyvelők, — a bankok főkönyvelői meg a politikai elvek elkönyvelői. Lesznek leleplezések és végül — talán — lesznek kivégző embereket és politikusokat kivégző ítéletek.

De ne keressük a hasonlatosságokat, bármennyire kínálkoznak is azok. Kolompár Baioq Tuta mégsem ugyanaz a típus, mint a bajai bank főkönyvelője, még ha ez az utóbbi tényleg a főkönyv egyik számának levakarásával szerezte is meg a bajai banknak azt a titokzatos milliós főnyereményt. Viszont nagy a különbség a főkönyvelő és *Polónyi Géza* között, még ha az egykori miniszterrel be is igazolódik, hogy Beke Erásébet körüli történetek némely szabálytalanságok és erköcselenségek. Hatásukban is nagyon különbözöek lesznek ezek a tárgyalások. A dánosi ügy bizonyára rettenetesebb, rémregényszerűbb jelenetekről, durvább emberi elfajulásokról rántja le a leplet, mint a többi perek akármelyike. Abban a szomorú emlékeztető pusztai csárdában orgiát űlt az emberi állat. Tombolt, dühöngött, kéjelgett és gyilkolt. Ezek a jelenetek most kísérteni fognak és rettenetes emlékek végig borzongatják majd az ítélkező esküdtek idegeit. Ez a borzongató hideg keresztül járja a tárgyalásokról szóló referádák olvasóit is, de néhány nappal a verdikt után nem fog már senkit nyugtalanítani. A dánosi ügy felett csak néhány napig — legfeljebb néhány hétig — izgulnak majd a kedélyek, azután elfeledkezik mindenki a Kolompárok nemzetiségéről.

Másként lesz ez a *Polónyi Lengyel* pörnél. Ugy mondják, a két elkecsereedett ellenfél hónapok óta készül erre az összecsapásra. Nem csoda: *Polónyi* a bársonyszék

elvesztését akarja megboszolni. Lengyel pedig a bársonyszék után becsületét akarja megfeszteni az egykori igazságügyminiszter. A politika minden romlóságát, a közélet minden korrupcióját feltájják ott. Raffinált utak, körmönfont védekezések, szemét alól kikapargált bizonyítékok: ezek élénkítik majd a főtárgyalást a vér és gyilkok helyett. A dánosi cigányok védekezése kismiska lesz ehhez a szellemi formához képest.

És a morál? — kérdezik talán. Nos, alighanem ilyen is lesz az ítéletsk után. Addig legfeljebb az emberek, a társadalom és a politika romlottságáról kesereghetünk. Ez pedig unalmas és senkit meg nem javít.

Betta.

Szesz, bicska, szerelem.

Ünnepi krónika.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21

Az áhítatosság nagy ünnepei az alkohol elterjedésének ideje óta, amint ezt a statisztika bizonyítja, mindannyiszor a rendőrségnek adnak a hétköznapoknál súlyosabb munkát. A rossz idő a kávéházakba korcsmákba kényszerítette az unatkozó és pihenő embereket s az ünnepi emelkedett hangulatot a legfelső fokra segítette a nagy kvantumokban elfogyasztott alkohol. Kisebb-nagyobb verekedéshez számtalan esetben hívták a rendőrséget, mely egész személyzetével teljesített „ünnepi” szolgálatot. A mentőknek szintén meleg napjuk volt s a kórházba is jutott néhány sebesült, aki hosszú ideig fog vissza gondolni a kellemesen eltöltött húsvéti ünnepekre.

Evek óta nem horkolt annyi részeg ember a rendőrség „kifőzandási alosztályán”, a hogy a rendőrhumor az utcán felszedett és a rendőrségre szállított részegek szobáját nevezi, mint a kettős ünnep alatt.

Vasárnap huszonkét iluminált férfit és nőt vett gondozásba a rendőrség, hétfőn, tekintettel a keddi munkanapra, már csak tizennyen voltak, akik alkoholba ölték a földi nyomoruságot.

A részegek eme tekintélyes csapatjából kiválik *Varga István*. Még csak hat esztendő, de már annyira teleszivta magát vasárnap, míg szülei istentiszteleten voltak, barackpálinkával, melyet az éléskamrában fedezett fel, hogy a hazatérő szülő eszméletlen állapotban találták a földön. Orvost kellett hivatni, hogy a kised palinkáshordót magához térítse.

A verekedések száma is elég csinos. Majdnem elérte az egy tucatot s köztük volt egy olyan súlyos is, hogy alighanem emberhalállal végződik.

Herczeg Simon eszmadiaságát egy Mihály-utcai korcsmában mulatott többet magával. Ugyanott volt régi haragosa, *Semek András* cserepes is.

A cigány huzta s egy szerencsétlen pillanatban eszébe jutott *Semek*nek, hogy ugyanakkor rendeljen nála nótát, amikor *Herczeg* parancsolta meg a morénak, hogy huzza el a *Kossuth* nótát. Ebből aztán szóváltás keletkezett. *Herczeg*ek többen voltak s így az ő akarata érvényesült. *Semek* megszégyenülve vonult ki a vendéglőből. Az utcán lesbe állott s megvárta míg régi rivalisa kijön. Mikor *Herczeg* az utcára lépett, *Semek* élesre fent késsel úgy szurta hasba, hogy eszméletlenül terült el.

A tettes a sötétben megugrott. A súlyosan sérült embert a mentők a kórházba szállították, ahol a halállal vívódik. A detektívek kinyomozták az éj folyamán *Semek*et s előállították.

Minthogy a kórházból azt jelentették, hogy a sebesült állapota életveszélyes, a rendőrség a késelő cserepest letartóztatta s átkísértette az aradi ügyészséghez.

Öngyilkosság is tarkítja az ünnepi krónikát. *András* Ilona helynéküli, 18 esztendő cselédeleány Választó-utca 55. számú lakásán tegnap délelőtt marólugot ivott.

Súlyos sérülésével a kórházba szállították, ahol az őt kihallgató rendőrtisztviselőnek azt mondta, hogy reménytelen szerelem okozta életuntságából kivetett el öngyilkossági kísérletet.

Az aradi gyermekmenhely apró gonosztevőinek husvéti kalandjáról lapunk más helyén írunk.

Pavlovics Lyubomir öngyilkossága.

Egy híres ember halála.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 21.

A magyar képviselőháznak egykor érdekes s nemzetiségi érzelmeiről jól ismert tagja vetett véget életének. *Pavlovics* Lyubomir volt szerb nemzetiségi képviselő valószínűleg anyagi zavarok miatt főbe lőtte magát. Az öngyilkos *Pavlovics* Törökbecsét a legutóbbi választásokig képviselte, de a Házban csak ritkán szólalt fel, ama hirhedt botrány óta pedig, amelyet a szegedi vasútállomáson a Himnusz eléneklése miatt egy diák véresre verésével okozott és amely a közvéleményben nagy visszatetszést szült, *Pavlovics* megszűnt aktív politikai tényező lenni. Nemsokára ezután kibukott a Házból és attólfogva, különösen egyházi téren működött. A görögkeleti szerb egyháznak vezetőfőfia volt:

Törökbecséről jelentik: *Pavlovics* Lyubomir dr., a törökbecsei kerület volt országgyűlési képviselője husvét hétfőjén délután főbe lőtte magát és néhány órai szenvedés után meghalt. *Pavlovics*, mint a szerb hitközség elnöke, mint a temesvári püspöki szentszék elnöke és mint megyebizottsági tag élénk részt vett Torontál megye közéletében. 1902-ben választották meg képviselővé szerb nemzetiségi programmal *Rohonczy* Géonnal szemben. A legutóbbi választáson a szintén szerb nemzetiségi Mrksity Jásóval szemben kisebb ségben maradt.

Az öngyilkosság részleteiről a következőket jelentik:

Ébredt után *Pavlovics* együtt borozgatott a törökbecsei görög keleti szerb lelkösszel. Hosszabb beszélgetésbe merültek, majd *Pavlovics* egyszerre azt mondotta, hogy küssé kimegy az udvarra szólni a ház körül. E helyett azonban a másik szobába ment, ahol íróasztalából elővette revolverét és halántékra lőtte magát.

A lövés zajára hozzátartozói azonnal berrhantak a szobába. Ott feküdt a földön eszméletlenül *Pavlovics* Lyubomir. Esti hét óráig nem is tért magához, azután meghalt. Azt hiszik, hogy anyagi zavarok kergették a halálba. Az öngyilkos mindössze negyven éves volt. Felesége és két gyermeke maradt.

Pavlovics nevét egy időben képviselőisége idején sokat emlegették azzal a botrányossal kapcsolatban, amely a szegedi pályaudvaron történt. *Pavlovics* Szegeden keresztül utazott hazafelé és Szegeden kiszállt, az állomáson várva a vonat indulását.

A pályaudvaron beszélgetni kezdett egy Szegeden tanuló szerb származású diákkal, akit Torontál megyéből küldtek be szülei a magyar iskolába. A fiú elmondotta *Pavlovics*nak, hogy már teljesen jól megtanult magyarul beszélni s tudja a Himnusz és a Szózatot is énekelni.

Pavlovics erre nagy haragra gerjedt. Rákiáltott a kis diákra:

— Nem szégyelled magad!
Azzal megfogta a fiú fülét és véresre cibálta.

A fiúcska klabálul kezdett és a Perronon levő közönség is figyelmes lett a képviselő viselkedésére. Nagy botrány támadt, az utazó közönség körülvette *Pavlovics*ot, szidalmazni kezdte és már már úgy látszott, hogy tetteleg is insultálni fogják, amikor a képviselő gyorsan felugrott a már induló félben levő vonatra és így elejét vette a verekezésnek.

Pavlovics viselkedése akkor interpelláció alakjában a képviselőházban is szóba került és viselkedését úgy a sajtó, mint a képviselők egybehangzóan elítélték. Nem is juthatott többé szóhoz a Házban, ahol különben is a botrány után, csak nagy ritkán jelent meg.

Pavlovics Lyubomir Aradról nőült, elvette a helyi *Telecsán* Mihály aradi hátkereskedő leányát. Házassága óta gyakran megfordult Aradon. Annak idején, mikor mozgalom indult meg, hogy a karlócai patriarchátusnál kezeit Tököl-ápitvány felhasználásával állítsák fel az aradi szerb püspökséget, *Pavlovics* szintén Aradon járt és az információk beszerzése után a karlócai kongresszuson fel is szólalt az Aradon létesítendő szerb püspökség érdekében.

TARKASÁGOK.

(A tb. zsidó) Ez után a cím után aligha törrik magukat az emberek. A valódiak is egyre fogyanak és akik nem hagyják el az ősi hitet, azok is örülnek, ha tb. keresztényeknek nézik őket. De azért van tiszteletbeli zsidó is. Például Eötvös Károlyt ilyené tették meg, a mikor az európai hírű tisztaeszlári pörben a zsidóság becsületét megmentette. Ilyen volt Zola Emil, a mikor Dreyfus védőjévé lett s a mikor a buttyini zsidótemplomban az oltár előtt áldást mondtak rá.

Aradon is van ilyen valaki. Az aradi Chevra Kadisa nevű szent egyesület, a mely tudvalevően felekezeti-jellegű társulás, most kiadott jelentésében közli a tagok névsorát. Az egyesület tagjai természetesen mind zsidók. Egy keresztény tagja van a Chevra Kadisának:

Sarlot Domokos főkapitány.

Ez azért is nevezetes, mert a nem zsidó felekezetek között alig van valaki, aki az izraelita tudományokba és a nyelvjárásokba annyira be van avatva, mint *Sarlot* Ifjukurában, a mikor az aradi zsidó alreáliskolába járt, szerezte ezeket az ismereteket s azóta se hanyagolta el. Valószínűleg a rokonszenve révén lett keresztény léte a Chevra Kadisa tagja.

Megesik, hogy egy-egy idegenből való zsidó kéregető kerül elébe, akit meg kell büntetni. A főkapitány így kérdezi:

— Ne *smúzsoljon* annyit, hát mért *snarolt* maga?

A kéregető arca felragyog:

— Hála Istennek. Ha a főkapitánylében *hit-sorsos*, akkor el fogja nézni a vétkeimet...

(A hivatalos órák alatt) Van Aradon egy fiatal ember, akinek a hivatása nem hozza épen magával, hogy intenzív éjjeli életet éljen, de ő következetesen sohasem tér előbb nyugalomra, mint a kora hajnali órákban. Tegnap éjjel után kisebb bohém társaságban valaki ezt kérdezte tőle:

— Mondja barátom, mikor alszik Ön? Hiszen ebéd után a kávéházban ül, este a korzón sétál, éjjel pedig — hogy is mondjam — éjjelezik. Tehát mikor alszik maga tulajdonképpen?

A hivatalnok felelni készült, de a társaság egy maliciózus tagja megelőzte.

— Még azt sem tudod, hogy ő mikor alszik? Hát — a hivatalos órák alatt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: *Tanítónő*, életkép. (A bérlet.)
Csütörtök: *Tanítónő*, életkép. (B bérlet.)
Péntek: *Három testőr*, bohózat. Ligeti Juliska és Dezső József vendégfelléptével. (C bérlet.)
Szombat: *Ibolyafaló*, vígjáték. Ligeti Juliska és Dezső József vendégfelléptével. (A bérlet.)
Vasárnap: *Délután*: *Büregér*, operett. Este: *Lilomfi*, vígjáték. Ligeti Juliska és Dezső József vendégfelléptével. (B bérlet.)

Nagymama.

(Operett 3 felvonásban Csiky Gergely darabjából énekes színpadra alkalmazta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Mader Rezső. Bemutató előadás.)

Az ünnep alatt egymásután két bemutatóban is volt részünk. *Bródy* darabjáról más helyen emlékezünk meg, a másik darab bemutatója husvét hétfőjén volt és Csiky darabjából „csinálták” át operetté. Ami jó ebben a darabban, azt Csiky Gergely írta, ami unalmas, rossz azt úgy látszik *Pásztor* Árpád komponálta bele. A zenét a nagyon elfoglalt *Mader* Rezső néps. inházi igazgató szabad óráiban szerzette. Miután nagyon kevés szabad idővel rendelkezik *Mader*, — aki egyébként kiváló zeneszerző, — úgy oldotta meg a zeneszerző nehéz feladatát, hogy néhány operettből kölcsönkért egy pár zeneszámot, írt hozzá tíz-husz altató dalt és kész volt az operett. Ennyi altató dalt az eddigi altatódal irodalom együttvéve sem produkált, mint *Mader* egyedül.

Ami színészeink ezt az unalmas kis ügyet dícsőre méltó ambícióval játszották meg. A nagymamát *Kállay* Jolán adta megveszegető bájjal. Olyan ennivalóan édes nagymama aligha van, mint amilyen *Kállay* volt. Bájosan beszélt, gyönyörűen énekelt és a közönség nagyon sokat tapsolt a zenitális primadonának. A másik főszerepet, *Mártát* Sz. *Rontay* Boriska adta kedvesen, sok jó kedvvel és diszkretn. Sehol sem tulzott, nem játszotta meg szerepét szubrett szertelenségekkel. A közönség pompásan mulatott kedves játékán. Szépen énekelt és memésen táncolt. A darabban van még kétszáz szerep, ezek közül megdícsérjük *Dellyt*, *Hunyadyt*, *Várnayt*, *Leöveyt*. A hölgyek közül *Benkőné*, *Zalay* Margit, aki nagyon szépen énekelt és táncolt és *Szegedy* Józsa nyújtottak előzetet.

Nekünk nem tetszik a *Nagymama* operett, de azért bizonyára sokaknak tetszett, amit az est folyamán felhangzott tapsok bizonyítanak. Szerintünk ez inkább a szereplőknek, mint a darabnak szól. De jó előadást mindig érdemes megnézni.

H. G.

* *Rózsa* Lili Debrecenben. Debrecenből jelentik, hogy *L. Rózsa* Lili, az aradi közönségnek nemrég kedvelt primadonája, *Zilahy* Gyula debreceni színgazga-óhoz szerződött. *Rózsa* Lili, ki kedves játékával, bájos hangjával, gyönyörű táncával oly nagy sikereket ért el Aradon, néhány évvel ezelőtt már volt tagja a debreceni színháznak, melynek közönsége most nagy örömmel fogadta a művésznő visszatérésének híreit.

* *A Tanítónő*. *Bródy* Sándor nagyszerű életképét, a *Tanítónő* t, amely husvét első napján került bemutatásra, ho nap ismét előadásra tűzte ki az igazgatóság. A címszerepet ezúttal is *Novák* Irén játsza, akinek ez egyik legjobb alakítása. A többi szereplő ugyanaz, mint a bemutató előadás.

* *Bruck*-képek Aradon. Holnap két híres magyar festőnek, *Bruck* Miksának és *Bruck* Lajosnak, kilenc nagyoobszabású művészi festménye érkezik Aradra a *Weiss* és *Klein*

cég műkereskedésébe. Mind a kilenc kép első-rangu alkotása a két művésznek és aránylag olcsók is. Azonkívül több más kiváló magyar festőművészől is érkezik kép. Megtekintésük díjjalan.

* A Dezső pár Aradon Érdekes vendégszeplés lesz az aradi színházban 24-ikétől kezdve három estön át. A budapesti Nemzeti Színház két kiváló művész tagja, *Dezsőné Ligeti Juliska* és *Dezső József* lépnek fel az aradi színpadon, ahol már több ízben bemutatták művészetüket. A művész pár az első estön, 24-ikén Horczeg Ferenc pompás vígjátékában, a Harmadik testőrből lép fel, 25-ikén az Ibolyafaló című pompás régi vígjátékot játsszák a vendégművészek fel-lépésével, 26-ikén pedig Szigligeti Ede mulatsá-gos bohózatában *Liliomfi*-ban lépnek fel Dezsők. Mind a három előadás rendezés helyárák mellett bérletben megy.

* Cowboy-szerelme. Ki ne hallott volna Amerika leghíresebb szerelmeitől, a bravuros lovastól, cédő-őrtől, vadászoktól a híres cowboyoktól *Roosevelt*, az Egyesült Államok első fiatal korában maga is cowboy volt, s még most is évenként felkeresi a bravuros cowboyokat. Az *Uránia* színház szerdán bemutatásra kerülő műsorán egy pompás amerikai felvétel szerepel. Egy cowboy elrabolja menyasszonyát. Az apa és a rivális vélegény üldözése elől egy paphoz menekül be, aki revolverrel kezében, melylyel a bőz apát és a vetélytársát tartja féken, összeköti a szerelmeseket. Códálatosan szép kép ez, mely méltóan sorakozik az *Uránia* eddigi sikeréhez.

ARADI KABARET.

* Élegia a rut időjárásról.

— Elzokogja egy bánatos leány —

A rándok közt epedve vártam
A husvét bájos ünnepé,
E két napra de régen vágytam,
Örvendve; Istenem! be rég.
Hisz e két nap mindig derült volt
Mióta én emlékezem,
Közökhattam — ameddig tejszett —
É udvarolhattak nekem.

Mutathattam az új cipőmet
É kalapomat egyaránt,
S meghódítottam új ruhámmal
Öt kádóst s tíz kapitányt.
S drága fehér cipkés napernyőm.
O, mindennél szebb volt talán.
A husvét nap, az én napom volt,
De sápadt is minden leány.

É most...! Ohaj!... mind romba dőltek
Sávos, virágos álmaim,
Szélvész fútyult és hullt a zápor
Az utcák hűvös tájain.
Ki sem mozdulhaték egész nap,
A kórzon egy lélek se jár,
S a kályha mellől nézegettem
A künn pusztító vészese ár.

Ó Istenem! Miért is kaptam
Új ruhát és új kalapot,
Cipőt, napernyőt, hogyha ebből
Semmi se mutogathatok.
Mit ér a cipkés új napernyő,
S a vadonatúj toalette,
Ha husvétkor — vasárnap s hétfőn —
Még korozni sem lehetett.

Száz ifjú álmodt, lány ábrándot
Kuszált a szélvész szerteszét,
Ezer reményt és boldogságot,
Ezer színes tündérmesét.
S a zápor is — könnyen lehet — hány
Mesés peritől foszta meg,
Husvét vasárnap nem köthettem
Semmi ismerőségeket.

Jó Istenem! Most arra kérnek
Teged a férfiak s a nők,
Hozz batzsamot sajtó sebükre:
Teremts pünkösdre szép időt.
Mert kalapommal s új ruhámmal
Ha akkor sem közökhattok,
Hiába kapok új ruhákat,
Cipőt, napernyőt, kalapot,
Mégis csak vén lány maradok.

Sziánk.

HIREK.

— **Szterényi és az Acsev.** *Szterényi* József kereskedelmi államtitkár a pesti lapokban olvasván egyik aradi lap társunknak az *Acsev* állítólagos megváltásáról szóló híret, tegnap a következő táviratot intézte *Fábry Sándor* dr.-hoz, az *Acsev* vezérigazgatójához:

Fábry Sándor urnak, az arad csanádi vasut vezérigazgatójának

Arad.

„Egy ottani lapnak mai, budapesti lapokba átvett azon híre, mintha a kormány arad csanádi vasut államosítást határozta volna el, minden alapot nélkülöző kombináció. Kereskedelmi minisztérium ezzel a kérdéssel egyáltalán nem foglalkozott, ez ügyről csak említett hírlap közleményeiből értesültem.

Szterényi.”

— **Zselénszky gróf parcellázata.** A hódmezővásárhelyi lapokban az olvassuk, hogy a *Zselénszky* Róbert gróf tulajdonában lévő *ökörtői* birtokot, amely fölött a kakas-zóli uradalmi intézőség diszponál, négy holdas parcellákra osztják. A parcellázás e hónap 22-én megy végbe. A *solti lapos* birtokrészt pedig e hónap 24-én osztják 10–20 holdas parcellákra. A földparcellákat árverés útján adják ki egy, illetve három évre.

— **A szegedi tisztujítás.** *Szegedről* jelentik: Ma ment végbe a városi tisztujítás nagy érdeklődés mellett. Polgármesterré ismét *László György* dr.-t választották meg. A tanács régi tagjai sorra megválasztották, az úresedésben levő adóügyi tanácsosi állásra pedig *Koczor János* h. főkapitányt választották meg, aki évekig volt rendőrbírája Szegednek.

— **A megrágalmazott Harden.** Berlinből jelentik: Annak idején, amikor a híres *Harden* pórt tárgyalták, egy berlini újságíró azt írta *Harden*-ről, hogy azért mérsékli a haogját *Eulenburg* harcokkal szemben, mert egy millió márkát kapott *Harden* rágalmozás miatt. Feljelentette a hírlapíró, akit ma a berlini törvényszék 100 márkára ítelt.

— **A Weitzer-milliók.** A legfelsőbb osztrák törvényszéknek a *Weitzer* János-féle hagyatéki ügyében minap hozott döntése városszerető érthető feltűnést keltett. Az *Aradi Közlöny* vasárnapi cikkéből értesült Aradváros közönsége arról, hogy az esztendő óta huzódó ügy végre befejezést nyert és hogy rövid idő múlva Aradváros lesz a milliós hagyatéki. A város még nem kapott hivatalosan értesítést az osztrák főtörvényszék ítéletéről. *Steinhardt* Mór dr. tb. főügyész most fogja hivatalosan értesíteni a várost az ítéletről. Kéthárom hónap el fog még telni, amíg a végrendelet lebonyolítása befejezette válik és csak ekkor lehet határozottan megállapítani azt, hogy mily nagy a városnak jutó érték. *Varjassy* Lajos polgármester ekkor össze fogja hívni a jogügyi bizottságot, amely sorra veszi a végrendelet

pontjait és a hagyatéki felhasználására vonatkozólag javaslatot fog tenni a közgyűlésnek.

— **Maddé színműpályázat.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A Nemzeti Színház által történelmi színműre hirdetett pályázat eredményéről a bíráló bizottság ma ad a ki jelentését. E szerint a *kéteszer koronás díjat*, amelyet a belügyminiszter rendelkezése szerint csupán abszolút irodalmi becsű munka igényelhet, nem adták ki. A bírálat alá vett tizenhárom pályamű közül egy sem felel meg a pályázat feltételének. Két figyelemre méltó mű mégis akadt, az egyik „A nagy u”, a másik „Désza György” című. A pályázatra beérkezett többi mű a bíráló bizottság jelentése szerint csak egy jutalmat érdemel — a hallgatást.

— **Zöldi Marci Debrecenben.** A magyar nőtéknak híres nekedése, az egykori fess húszár-tiszt, *Zöldi Marci*, aki nemrégiben tartotta meg esküvőjét Aradon, mint mos: *Debrecenből* jelentik, néhány nappal ezelőtt ott járt, hogy a Hazai biztosító társaság ottani fiókjánál bemutatkozzék. Zöldi nemsokára telepedik Debrecenben és átveszi a biztosító intézet vezetését.

— **Nyugalomba vonuló aradi ezredes.** A küszöbön álló májusi előléptetések, amint értesülünk, az aradi cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikarában több lényeges változást fognak hozni. A legnevezetesebb ezek közül, hogy *Ekmečić* Konstantin ezredes, aki az ezredesnek különleges szolgálatokra beosztott törzstisztja volt s akit néhány év előtt helyeztek Aradra, nyugalomba vonul s helyét valószínűleg még a májusi előléptetések alkalmával betöltik. Betöltésre kerül az ezrednek egy *örnagyi* helye, amely néhány hónap előtt, ugyancsak nyugdíjazás folytán üresedett meg. Az egyes rangfokokban való előléptetések mellett több áthelyezés is várható.

— **Üngyikós udvari tanácsos.** Lembergől jelentik: Tegnap reggel negy órakor agyonlőtte magát *Schiffner* Antal nyugalmazott udvari tanácsos és a galiciai posta- és táviratigazgatóság volt igazgatója. *Schiffner* 72 éves volt és halálát annyiban a helytartó elleni merénnyel hozták összefüggésbe, hogy *Schiffner* *Polocki* hatala óta folyton azt mondogatta ismerőseinek, hogy mit keresen ő ezen a világon, amikor egy olyan fiatal embernek is, mint *Polocki* gróf, meg kellett halnia. Écsá ő is, hogy már nemsokára fog élni. Tényleg *Schiffner* nemrég elvesztette a szemvilágát és különben is betegskedett.

— **Tömeges kiutasítás a fővárosból.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A lapok megírják, hogy Budapestről legközelebb tízezer orosz zsidót fognak kiutasítani az új kivándorlási törvény értelmében. A rendőrség most hosszasan nyilatkozik az ügyről és kijelenti, hogy a *híresztelések* légből kapottak. A rendőrség szigorúan a törvény szerint jár el, de a törvénynek nem célja a zaklatás, hanem az, hogy nyilvántartást tudjanak vezetni minden külföldiről és azokat, akiknek állandó foglalkozásuk van, bejelentésre szorítsák. Üldözésről szó sincsen, de azokkal szembe, akik aggályosoknak mutatkoznak, szigorúan, a törvény szerint fognak eljárni. A rendőrség e nyilatkozatával szemben más oldalól vett értesülés szerint tényleg számos külföldi áll Budapesten a kiutasítás előtt, akik között sok orosz van, de nemcsak zsidók, hanem más vallásúak is, nagyjából bevándorolt napszámok.

— **Halálozások.** Arad társadalmát jelentős veszteség érte. Husvét első napján mosoni és vizenbergi *Vizer* Péter volt ügyvéd, az aradi ügyvédi kamara egykori titkára, a

város törvényhatósági bizottságának és közgazdasági bizottságának tagja s Arad volt tiszti ügyésze munkás életének 64 évében elhunyt. A halottat ma délután nagy résztvevő közönség jelenlétében temették el a Ferdinánd utca 8. számú gyászházából.

Ma délben huyt el *Bökényi János*, az aradi református egyháznak tizenkilenc éven át volt szeretett és tisztelt lelképásztora *Ujváralán* 85 éves korában. A magas kért ért lelki pástör tegnap este lett rosszul s rövid szenvedés után elvezette eszméletét. Az aradi református egyháza: 1861 től 1890 ig szolgálta. *Bökényi Arisztid* városi fogalmazó az édes atyját gyászolja az elhunytban.

— A lebergi gyilkosság. Lembergő. táviratok: Potoczki gyilkosságának és édesanyjának a kihallgatása, melyet a husvéti ünnepek alatt is tovább folytattak, rézben drámai hatású volt. Se a fiu, se az anya nem tárt el eddigi vallomásától. *Siczynski* váltig megmarad amaz állítása mellett, hogy neki nincsenek bűntársai és amikor anyjával szembesítették, könyök közt jelentette ki, hogy anyjának sejtelmese sem volt arról, hogy ő merényletet tervez a helytartó ellen.

— Anyám teljesen ártatlan! — kiáltott fel *Siczynski*. Anyámnak az egész ügyhöz semmi köze.

A vizsgálóbíró megdöbbenéssel látta, hogy *Siczynski* anyja fiának a kijelentése után is megmaradt amellett, hogy fiát ő csábitotta arra, hogy a helytartót meggyi kolja.

— Egy színész nő házassága. *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Révy Aurélla*, az ismert nevű művésznő, a Népszínház—Vigopera tagja, ma férjhez ment *George August Chapman* angol őrnagyhoz. A férj dús gazdag ember, akinek Angliában nagy birtokai vannak. A művésznő továbbra is a színi pályán óhajt maradni. Az őrnagy már régi imádója *Révy Auréliának*, akivel eddig csupán azért nem lépett házasságra, mert nem akart beleegyezni abba, hogy a házassági szerződésben kikötessék, hogy ne jének jogában áll a színpadon maradni. Ezt az akadályt most elhárították, mert az őrnagy beleegyezett abba, hogy *Révy Aurélla* a színpadon továbbra is szerepelhessen.

— A Götterhalte helyett királyhimnusz. A es. és kir. kabinetirodából nem mindennapi érdekességű irás érkezett ma Bihar megye alispáni hivatalába. Néhány katonás, rideg sor, amilyenel az előkelő bűnök szoktak elintézni apró ügyeket. Pedig az ügy jelentőségében igazán nem is kisserű. *Szemeihy Giza* dr. pápai kamarás, peceszöllősi róm. katolikus plébános nemrégiben gyönyörű erőteljes szárnyalású királyhimnuszot írt, amelynek szövegét is ő írta, zenéjét is maga komponálta. *Szemeihy* drnak nem első műve ez, mert még abban az időben, mikor boldogemlékü *Scilanea* bíboros titkára volt, egyházi dalszerzeményeivel élénk felűnést keltett. A királyhimnuszot azóta *Szemeihy Giza* elküldte a kabinetiroda útján ő felségének s arra kerte a királyt, hogy a Götterhalte helyett ezt a magasabb leadületű melódia: fogadja el néphimnusz gyanánt. A felekezésre ma érkezett meg a válasza. A kabinetiroda *Szemeihy* plébános kérelmét elutasította, s mindössze azt jegyezte meg, hogy a Götterhalte, mint a császári ház himnuszának minden megfelel a rendelkezésének.

— Csédebejutott gyáros. *Rosnyóról* jelentik: *Markó János* bőrgyáros szerencsétlen spekulációk következtében csédebe jutott. A passzívák egy millió koronát tesznek ki. A bőrgyáros bukásában számos budapesti pénzintézet van érintve.

— Antialkoholisták értekezése. A Good Templar-rend aradi páholyának előkészítő bizottsága holnap, szerdán este 8 órakor a Központi kávéház külön helyiségében értekezletet tart, amelyen a vasárnapi felolvasással egybekötött értekezlet részletelt fogják megvitatni. A bizottság ezután is felkéri azokat, akik a belépésre kötelező ívet aláírták, ugyasintén az érdeklődőket is, hogy ezen az értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

— Jövahagyott alapszabályok. A belügyminiszter ma érkezett leiratával értesítette a várost, hogy a *művészeti és szépművészeti* bizottság alapszabályait jövahagyta.

— Öngyilkosság részeg fővel. *Apatelekről* jelentik: A szomszédos *Moroda* községben egy *Józsa Jakab* nevű gazdag földműves parasztember husvét vasárnapján felakasztotta magát. *Józsa* az ünnepi ebéd alatt sokat ivott és beruggott állapotban követte el végzetes tettét.

— Wiener Gyula dr. előkelő aradi fogorvos, akinek laboratóriuma a modern orvostudomány összes újításaival van felszerelve, műterme élére nagy anyagi áldozatok árán szerződtette *Scheuermann* dr. berlini császári udvari fogorvos első asszisztensét. E kiváló munkakerő elismert szakértettsége a laboratórium legnagyobbított személyzetével együtt lehetővé teszi, hogy *Wiener* dr. fogorvos műtermében a legbonyolultabb technikai munkákat a legelőkeltebb precizitással igen rövid idő alatt eszközölhessenek.

— A nyomor gyilkosságai. *Dobracsénből* jelentik: *Kiss Imre* napszámosembernek két elhunyt gyermekét exhumálták, mert az a gyanu merült föl, hogy a gyermekek nem természetes halállal múltak ki. A boncolásnak meglepő eredménye lett. Az erőszakos halál főforgását valóban megállapították, minek folytán a vizsgálóbíró *Kiss Imrét* és nejét bűnézte. Előadták ezek, hogy összesen huszonhárom gyermekük volt. Ebből most csak három él. Husz gyermeküket megölték, mert a szegénységük miatt nem tudták volna fönevelni. A beismerő vallomás alapján az apát azonnal előzetes letartóztatásba helyezték. Feleségét nem tartóztatták le, mivel egészségi állapota ezt most nem engedi meg, de állandó őrizet alatt tartják.

— A Földesi-pör revíziója. Megírjuk, hogy *Földesi Lajos* szikvizgyári igazgató kérelmére az aradi törvényszék vádtaácsa elrendelte ennek bűnperében az újrafelvételt. A nagy feltűnést okozott fordulatot *Edvi Illés* Károly országos hírd. kriminalista hatalmas védőbeszéde után határozta el a törvényszék. *Edvi Illés* kimuatta, hogy a *Földesi* ellen vallott tanúvallomását nem lett volna szabad az első ítélet hozatakor figyelembe venni, mert azok *ellentmondóak*. Az újrafelvételt elrendelő végzést minden fórum jövahagyta s holnap veszi kezdetét a bűnpör második főtárgyalása. A védői tisztelet *Edvi Illés* Károly lánya el, aki ma este hat órakor Aradra érkezett.

— Köszönetnyilvánítás. Özv. *Remetei Fülöp* Lajosné urnó volt szives nagyságos *Varjassy Lajos* polgármester ur által 50 koronát az aradi 1848—49-es agg és szegény honvédeknek a husvéti ünnepre adományozni, továbbá *Andrényi Kálmán* utóda és *Dományi József* urak ugyan e célra bort küldeni. Az aradi 1848—49-es honvédegyelet nem mulaszthatja el ezen nemesszívű adakozóknak ezután a leghálabb köszönetét nyilvánítani. *Simay István* egyl. elnök, *May Soma* jegyző.

— Gyilkos asszonyok. A budapesti főkapitányság bűnügyi osztálya mostanában sok olyan dolgot vizsgál, kutat, amikkel azelőtt csak akkor törődött, ha büntető feljelentés érkezett. Az új rezsim *Tóth* Lajos rendőrtanácsossal és

annak helyettesével, *Tóth János* rendőrkapitánynyal a bűnügyi osztály élén, az óriási munkahalmaz mellett állandóan olyan dolgok iránt is érdeklődik, amelyeket nem feljelentés ajánlott a *Zrínyi*-utcai ház intézőinek figyelmébe. A notórius szélhámosok, kártyások, siposok stb. állandó megfigyelés alatt vannak, nagy érdeklődést tanúsít a rendőrség a hirdető büntetésekről, akik a kishirdetési rovatban ajánlanak pénzt, társas viszonyt, keresnek nőket és akik ugyancsak nőknek ajánlják fel diszkrét tanácsukat és segítségüket.

Az utóbbi fajtából két kiváló példány került a rendőrség kezére, ezek *Bienenfeld* Sándorné, született *Schwartz* Róza 44 éves és *Bozóty* Mirályné, született *Oláh* Zuzsa 42 éves bábaasszonyok. A rendőrség megvizsgáltatta a két asszony legfrissebb áldozatait és az orvosi vélemények megegyeznek abban, hogy a bábaasszonyok által végzett műtétek tíz közül kilenc esetben halálhozók, mert ezek a bástják teljesen szétroncsolják a testet.

Tekintettel arra, hogy a két bábának igen sok ismerőse volt és ügynökökkel, valamint hirdetésekkel keresték és szerették a klienseket, áldozataik száma igen nagy lehet és a rendőrség most erélyesen nyomoz, hogy az eltitkolt esetekből minél többet kiderítsen.

Bienenfeld Sándorné ellen, aki hasonló cselekedetért már büntetve volt, újabb feljelentés érkezett. A VII. kerület tiszti orvosa jelentette fel, hogy *F. Vilma urileányon* halált okozó műtetet végzett. A másik gyilkosnőnek nagy bűnlajstromát állította össze a vizsgáló. Négy évvel ezelőtt megölte egy százados feleségét, *Bécsben* is végzett halálhozó műtetet. *Budapest*en is már büntetve volt több ízben és legújában *S. János*ét kinezta halálra. A rendőrség a letartóztatott bábákat ma átkísérte az ügyészségre.

— Gyilkosság a lippai erdő mellett. *Lippáról* jelentik: A szomszédos *Bogdarigós*, községben *Varga* erdőrt, amint körutját végezte, vadászok megámadták és több lövéssel leterítették. *Vargát* az arra járók beszállították a lippai kórházba, de kihallgatni nem lehetett, mert öntudatlanul fekszik. Állapota reménytelen. A vizsgálatot megindították.

— Tulzsfolt raktár miatt a legújabb és legfinomabb női táskák, bőrárúk mélyen leszállított árban árusítanak el *Hegedüs Gyula* kereskedésében, Aradon, *Andrássy-tér* 15. 1615

— Vass szálloda. Kényelmes szobák, vilanyvilágítás, olcsó szobaárak. Naponta saját omnibusz rendes közlekedés. 1555

— Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében felfúvásban, szorulásban, főtájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll-féle seidlitz porok” használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel *Moll A.* gyógyszerész, es. és kir. udvari szállítótól *Bécs*, *I. Tuchlauben* 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan *Moll A.* készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— Rumcompositum 1 literhez 20 kr. *Lilör* aroma 1 literhez 30 kr. *Vejtek* és *Weiszal*. 191

● A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható árványvizskereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Saluator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budolfrakpart 8. ●

TORVÉNYKEZÉS.

§ A bajai milliós főnyeremény bün-pöre. Szabadkáról jelentik: A törvényszék holnap kezd meg a bajai milliós főnyeremény körül támadt bűnügy tárgyalását, a melyre hatvan tanu és nyolc szakértő kapott megidézést. A tárgyalás előreláthatólag nyolc napig fog tartani, ezért a törvényszék pótírókat is alkalmazott a három tagu tanács mellé.

§ A dánosi rablógyilkosság főtárgyalása. Budapesti tudósítónk jelenti: Pestvármegye közgyűlési termében holnap reggel fog kezdődni a dánosi rablógyilkosság bűnperének tárgyalása az esküdtszék előtt. A vádlottak egytől-egyig cigányok és csak a tárgyaláson fog kiderülni, hogy a bűnügyben melyeknek milyen része van. A vádirat a cigányokat gyilkosság, rablás, lopás, orgazdaság stb. büntetvével vádolja. A tárgyalásra tizenegy sértett és hetvenhat tanu és két orvosszakértő kapott idézést. A védői tisztelet tizenhét fővárosi ügyvéd látja el.

Időjárás.

Az országos meteorológiai intézet jelentése.
1908. április 22-én.

Változóköny.
Hűvös.
Sok helyütt csapadék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Többeknek Ugyan kérem.

B. S. (Arad.) Máskor ne tessék ilyesmit hoz-zánk küldeni. Csak nem gondolja, hogy közöljük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, április 21.

Nem hiába mondják áprilisra, hogy az év legrendellenesebb hónapja, valóban az.

Már szeszélyesebb nem is lehet az időjárás, mint a milyen; óráról-órára változik az idő és végredényképen a vetésekre kedvezőtlen. Különösen a sok eső hátrányos a vetésekre.

Tartósan enyhe, napsütéses időre lenne szükség, különben a gazdaságosság ismét nyugtalanul tekint vetésével a jövő elé.

A gabonaüzlet, számolva a mezőgazdasági állapotban beállott visszaeséssel, fokozatosan szilárduló irányzatot követ.

A mai piacon meglátszott, hogy a nép még ünnepi hangulatban van, mert kis hozatal volt, egyebekben a román ünnep küszöbén is állunk és ez is az oka, hogy oly gyéren volt látogatva a hetivásár.

A mai piacon elkelt:

300 mm. buza 10 50—

300 mm. tengeri 5 60—

Névteljes jegyzés:

Rozs 9 30—40

Zab 6 80—6 90

Árpa 6 30—40

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása: —

Budapest, április 21.

Amerika 1½-el olcsóbb, 15 fillérrel magasabb áruk.

Az áruk 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buza májusra	11.19—11.19	11.19—11.20
Buza októberre	9.43—9.44	9.44—9.45
Zab áprilisra	7.18—7.19	7.18—7.19
Rozs áprilisra	9.50—9.51	9.60—1.61
Rozs októberre	8.10—8.11	8.14—8.15
Tengeri májusra	6.31—6.32	6.30—6.31

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény 655 25
Magyar hitelrészvény 744 50

Budapest-kőbányai sertéskereskedés.

— Április 21. —

Magyar előrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilo-grammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 126—128 fillérig; fiatal közép páronként 151—350 kilo-grammig terjedő súlyban 130—132 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 130—132 fillérig.

Szerbiai: Nehez páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilo-grammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Április hó 13 napján volt készlet 30.177 darab. Április 14. napján főhajtattott — darab. Április 14. napján elszállított 207 darab, április 15. napjára maradt készletben 29.970 darab.

hízott sertés üzlet irányzata: Kellemeesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Április 21. —

Fehérkereszt-szálloda. Steinbach Sándor kereskedő Bécs — Kolner Ottó kereskedő Bécs. — Sreiber Sándor gazdálkodó és neje Homok. — Beumann Adolf kereskedő Izrod. — Wagner Ignác utazó Budapest. — Vaisberker Antal huszár főhadnagy Nagykikinda. — ifj. Szcokán Pál kereskedő Világos. — Hönö László utazó Budapest. — Jakabfy Jenő gazdálkodó Pusztacség. — Pozslernák Béla utazó Budapest. — Pártos Rezső vállalkozó Brassó. — Neumann Jenő kereskedő Sátoraljaújhely. — Kovács Andor utazó Budapest. — Bondi József gyáros Lippa. — Schnei Zoltán gazdatiszt Bátorkezei. — Guttmann Ferenc kereskedő Békéscsaba. — Jenczin Tamás dr. ügyvéd és neje Puj — Düschan P. Szászváros. — Kenden Arnold hivatalnok Budapest. — Milován Valér körjegyző és neje Mondoriak. — Schreiber Mór gazdálkodó Mezőtar. — Schetmier Miklós vállalkozó Temesvár. — Krausz Károly utazó Grác — Szász Ede utazó Bécs.

Központi-szálloda. Spath Lajos utazó Beél. — Müller Jakab utazó Beél. — Mihalik Ferenc mérnök Nagyvárad. — Jakabffy Vilmos kereskedő Temesvár. — Zettel Tamás tanuló Temesvár. — Gutori Földes Béla uradalmi segéd tiszt Beél. — Darvas Imre iparos Nagyvárad.

Vass-szálloda. Back Arthur fakereskedő Soborsin. — Bacsi Lajos jegyző Sillingia. — Euger Márk ügynök Budapest. — Kahan Herman kereskedő Lemberg — Kepes József kereskedő Lippa. — Krausz Vilmos kovácmester Resica. — Jelinek Lipót utazó Csikszereda.

Pannonia-szálloda. Egerváry Gyula országos vadászati felügyelő Budapest. — Erdélyi József kereskedő Zombolya. — Euna Simon hivatalnok Budapest. — Fluchmacher Jósef utazó Budapest. — Peterneth Alajos postamester Világos. — Stef Péter malomtulajdonos Fogaras. — Steiner Simon igazgató Budapest. — Csillag Aladar és Gyula ügyvédjelöltek Borosjenő. — Homoki Béla gyakornok Lugos. — Kovács Mihály gőzmalmos Ujcsaba. — Bokor Andor hivatalnok Békéscsaba. — Rothschnek Jenő utazó Debrecen. — Bartos Gábor gazdálkodó Nagyvárad. — Viedman Vilmos könyvelő Nagyszentmiklós. — Povolni Milán kir. aljárásbíró Világos.

Nemzeti Színház.

Szerda, 1908. évi április hó 22-én:

A) bérlet B) bérlet.

A tanítónő.

Falusi életkép 3 felvonásban. Irta Bródy Sándor.

SZEMÉLYEK.

Tanítónő	H. Novák I.	Kántorkisassz.	Kun Irén
Oreg Nagy I.	Várnay Jenő	Pőr	Hunyady J.
Ifj. Nagy I.	Mártonfi R.	Káplán	Keszler Ede
Nagyasszony	Benkőné	Szolgabíró	Ujj Kálmán
Tanító	Delly Lajos	Járásorvos	Fejér A.
Kántor	Kulcsár L.	Törvénybíró	Vihary Béla

Kezdete este 7 óra fél órakor.

Uj műsor. Válogatott érdekességek.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. április hó 22-én, szerdán:

1. Egyetlen pár radrag. Kacagató. — 2. A bohóc leánya Dráma. — 3. A szezációs regény. Kacagató. — 4. A művész hegedű. Dráma. — 5. Hajón. Látványosság. — 6. Cowboy szerelem. Amerikai életkép. — 7. A zűk rendkívüli szám. Kacagató. — 8. Műsoron kívül szám. Szezációs.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda. Előadások hétköznapokon délután 5 órától kezdve este 10 óráig.

Előkészületen:

A tenger.
3 felvonásban.

NYILTTER.*

Az én valódi kölni vizem

destillálva, a feltaláló, az én ösöm. eredeti receptje után, az egész világon az itt látható hatáságilag bejelentett arjelzéssel ismeret s.

Johann Maria Farina, Jaichsplatz 4. Köln a. Rh.

esabadalmazott szállítója az osztrak c-ászárnak és magyar királynak, valamint a legtöbb császári és királyi udvaroknak. Csakis eredeti csomagolásban kapható a szakkerü üzletekben. 5947

Pénzének

ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

601

Uri lakás

3 utcai, 3 udvari, egyelő-és fürdőszobával 1715

Szabadság-tér 3 sz. a. II. em.

f. évi május hó 1-től november hó 1-ig

féláron kiadó.

A tavaszi idény beálltával melegen ajánlja a t. közönség figyelmébe du-san felszerelt raktárát finom kivitelű

Nap- és esernyőkben.

Nassan R.

nap és esernyő üzlete

Szabadság-tér, Rosenblüh mellett.

Ugyanott áthuzatok és javítások olcsón és jól eszközöltetnek.

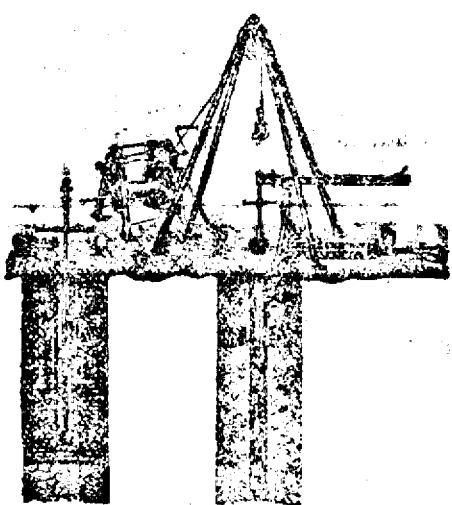
Feltűnő újdonság!

DÉLICEMinden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhat.**SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.****STEINER MIKSA**

ártézi-kut készítő

Szapáry-liget (Aradmegye)

Interurban s megyei telefon szám 2.

Ajánlja magát, községek, birto-
kosok, hid építők, gyár és malomtu-
lajdonosok figyelmébe.Elvállal ártézi-kutak furás és vé-
sését, furott nordon kutak elkészité-
sét, hidak alap réteg kutatását, meg-
levő ártézi kutak kimosását.Tervekkel s
költségve-
téssel kész-
séggel szol-
gál.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

1591—1908 pm.

Hirdetmény.

A cs. és kir. közös külügyminiszter ur a consuli akadémia osztrák növendékei közül a magyar nyelv oktatása, illetve sikeresebb elsajátítása céljából tizenegy növendéket az akadémia költségén vidéki magyar városokban, magyar családoknál kíván teljes ellátásra elhelyezni. A növendékek augusztus hó 29-től október hó 4-ig terjedő szünet alatt 5-6 heti időtartamra jönnek Magyarországra. Minthogy a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur egy növendéket Aradon is szeretne elhelyezni, felhívom azon intelligens magyar családokat, melyek egy növendék ellátását magukra vállalhatják és elvállalni óhajtják, hogy hivatalomban f. hó 20-ig bezárólag a hivatalos órák alatt jelentkezzenek és feltételeiket közöljék. A díjazásra vonatkozó tárgyalásokat a consuli akadémia igazgatója közvetlenül fogja lebonyolítani.

Aradon, 1908. évi április hó 8.

Varjassy,
polgármester.

1665—1908. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál megüresedett 2200 korona évi fizetéssel és 440 korona lakbér illetményvel javadalmazott fogalmazói állásra pályázatot hirdetek és felhívom azokat, kik az 1883. évi I. t. cz. 5. §-ában meghatározott képzettséggel bírnak és az állást elnyerni óhajtják, hogy képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1908. évi május hó 5-ig bezárólag nyújtsák be. Az elkezdve érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A város közönsége szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni kötelesek.

Aradon, 1908. április hó 15.

Varjassy,
polgármester.**Új cipész-üzlet!**Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni, hogy**Batthyány-utca 32. szám alatt**
egy a mai kor igényeinek megfelelő
cipész-üzletetnyitottam, hol úgy a rendelések,
mint kész munkák a legjobb mi-
nőségű anyagból, a legdivatosab-
ban készülnek.Ugyiszintén a javítások ponto-
san és azonnal készíttetnek.A n. é. közönség b. pártfogását
kérve, tisztelettel 425**Márton György,**
cipész.**Árverési hirdetmény kivonat.**

A világi kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Jorga Mária végrehajthatónak, Krisán Tódorné sz. Kollár Anna végrehajtást szenvedett elleni 800 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, a világi kir. járásbíróság területén levő, Galsa községben fekvő, a galsai 47. sz tkvben A. I. 1. 2. sor 83., 84. és 1335. hrsz. a. felvett beltelkes házra és kenderföldre, mely felerészben végrehajtást szenvedett, felerészben pedig végrehajtás alatt nem álló Krisán Tódor tulajdonát képezi, 604 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi május hó 15-ik napjának délelőtt 9 órakor Galsa község házában megtartandó nyilvános árverésen az utóajánlati összegben, vagyis 642 koronán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 60 kor. 04 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-kepes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Világos, 1908. évi április hó 2-ik napján.

A világi kir. járásbíróság,
mint telekkönyvi hatóság.Povolni,
k. r. aljbíró.

1718

Könyvkötészetünkben**tanuló leányok****felvétetnek.****Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak**fizetéssel
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalba.

9681—1908.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magyar királyi földmívelésügyi ministerium 21049—1908. szám alatt kelt rendelete alapján a következőket tesz-
szük közzé: A gödöllői állami mé-
hészeti gazdaságban az 1908-ik
év folyamán hat időszakos tanfo-
lyam fog tartatni a következő be-
osztás mellett: május hó 4—24
földmives kisgazdák, június hó
1—14 erdőőrök, június hó 16—28
lelkészek, július hó 2—22 és július
hó 25-től augusztus 15-ig néptani-
tók, végre augusztus 18—31-ig
nők számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak,
hogy az azokon résztvevők a méh-
tenyésztés elméleti és gyakorlati
ismereteit elsajátítsák, valamint,
hogy a méhkaptáraknak és méh-
hészeti segédeszközöknek házilag
való elkészítését is megtanulják.
Minden tanfolyam hallgatói annak
tartama alatt teljes ellátásban díj-
talanul részesülnek és ezenkívül
azok részére, kik pályázati kérvé-
nyükben szorult anyagi helyzetük-
ket igazolják, s a m. kir. állam-
vasutaknak a távolsági forgalom
7—16 vonalszakaszai között lévő
valamelyik állomásáról jönnek, a
személy és vegyesvonatok III-ik
kocsiosztályában érvényes féláru
menetjegyváltására jogosító igaz-
olványt küldetik, melynek ára a
visszatérési költségével együtt a
tanfolyamról való elutazáskor
fog megtéríteni. Minden egyes
tanfolyamra 20—20 hallgató véte-
ttik fel. A pályázni szándékozók
felhivatnak, hogy egy koronás bé-
lyegjeggyel ellátott folyamodvá-
nyukat, melyben a foglalkozásuk-
nak megfelelő tanfolyamra való
felvételüket kérelmezik, a m. kir.
földmívelésügyi miniszterhez cí-
mezve, fölöttes hatóságuk útján a
földmivesek és más foglalkozásuk
pedig községük előjáróságának
aláírásával ellátva az illető tanfo-
lyam kezdete előtt legalább egy
hónappal előbb nyújtsák be. Bu-
dapest, 1908. március 16-án. M.
kir. földmívelésügyi miniszter.

Arad, 1908. április 2.

A városi tanács

9348—1908.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a m.
kir. kereskedelemügyi ministerium-
nak a mértékhiteljesítői szakvizsga
tárgyában 18217/IV. 3—1908. szám
alatt kibocsátott rendelete fenti
számra való hivatkozással a hiva-
talos órákon belül levéltárunkba
bárki által betekintheők.

Arad, 1908. március hó 28-án.

A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
leányra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vínyszellőre,
kertészre.kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet.halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

biztosítást vétel vagy bérbevételek cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Német család

keres magyar nyelvoktatást. Aján-
latokat „Magyarul“ jeligével a ki-
adóhivatal továbbítja. 1716

Pankotán

az ugynevezett „Bokréta“ hegyen
egy 3 holdas szőlő 11.000 tőkével
beültetve, 110 cm. távolságu ülte-
téssel, mely az idén a második
termést adja a legerősebb állapot-
ban, jó karókkal, eladó. Bővebbet
levélben megkereséssel J. H. jel-
ige alatt, Pankota, posterestante.
1713

10 évi gyakorlattal bíró

végrehajtói irnok, ki a magyar,
német és román nyelvet perfekt
bírja, állást keres. Fizetési igények
alkalmaztatás esetén intézendő.
Czím a kiadóhivatalban. 1712

Kiadó

május 1-re Ferdinánd-u. 8 szám
alatt a kaputól jobbra levő föld-
szintes lakásban az előszobából
külön nyíló egy udvari és egy 2
ablakos utcai szoba, butorral, vagy
anélkül (lehetőleg hölgynek). Tuda-
kozódhatni az ott lakó urnőnél.
Bővebbet a hirdetőnél kinek címe
megtudható az „Aradi Közlöny“
irodájában. 1617

Eladó butor.

Egy ebédlő, egy háló és egy hölgy-
Salon, finom, faragott íróasztallal
és teljesen új függönyök eladók.
Bővebbet Boros Beni-tér 24. I.
em. 1709

Demeter-utca 10. számú

ház 900 □-l telekkel eladó, eset-
leg parcellázva is kapható. Bőveb-
bet ugyanott. 1662

Hegyi bor

1907. évi, korcsmárosok vagy fo-
gyasztási szövetkezetek részére hor-
dónként is eladó. Felvilágosítást
ad Vojtek Alajos Arad. 1653

Tavaszi Blouse Album

igen változatos eredeti francia
blouse mintákkal. Ára 1 kor. 50
fill. Aradon kizárólag **Logusz I.**
és Fia könyvkereskedésében kap-
ható. 201

Jég,

kristály tiszta. Kapható havi
bérletben naponta házhoz szállítva.
Petőfi-utca 7/a. Telefon 199. szám.
1031

Tanuló fizetéssel

alkalmazást nyer Kerpel Izsó könyv-
és papirkereskedésében. Ugyanott
egy jó állapotú tolszék olcsón el-
adó. Kerpel Izsó könyv- és papir-
kereskedése Aradon, Andrassy-tér
20. Telefon 385. 212

Csutora- és Illés-utca

27. számú sarokházban egy kovács
műhely május 1-től kiadó. Bőveb-
bet Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában a házmesternél.

Alkalmi vétel.

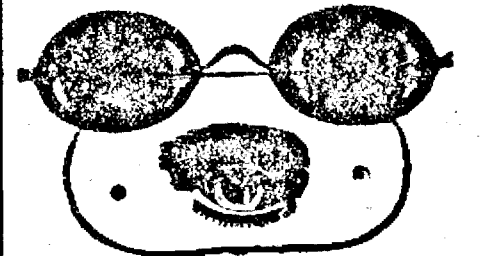
Remek diszlevélpapír. Finom olaj-
nyomatu műlapok, husvéti és egyéb
képeslapok nagyban K. 2.40-től.
Imakönyvek. Kölcsonkönyvtár, anti-
quarium. Tolnai világlapja összes
kedvezményekkel. Krausz Paulin
könyv és papirkereskedése Szin-
házépület. 995

Elsőrendű látványos Ézet.

DICK-SÁMU

írás és látványos

Arad, Andrassy-tér és Waltzer János-utca sarokán

Mind és javít mindennemű órákat és
szívójátékot mellett a legolcsóbb áron.
Raktáron tart mindennemű színházi látvány-
osítást a legkülömbözőbb kiállításban, leg-
finomabb lorgnettek, orrcsípítők és szem-
üvegek, arany ezüst, nickel és teker-
béká csont keretekben, legjobb üvegekkel.
Nagy raktár sűrűségi fekmű-
ben, bor, must és szesz részére, te-
vábbá mindenféle házmű, minden-
nemű kivételben. 222

Szemüvegek és orrcsípítők or-
vosi rendelés szerint azonnali ki-
tételnek.

ARADI ÉS CSANÁDI EGYESÜLT VASUTAK.

MEGHIVÁS

az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság
XXVII. rendes közgyűlésére,

mely Aradon, a részvénytársaság saját házában lévő igazgatósági helyiségében 1908. évi május
hó 24-én délelőtti 10 órakor fog megtartatni.

Naptrend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1907-ik év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1907-ik évre vonatkozó üzleti zárszámadások és mérleg előterjesztése, valamint a mérleg megállapítása, a tiszta
nyeremény hováfordítása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.
4. Az alapszabályok 40-ik § a értelmében kilépő három igazgatósági tag helyeinek választás utján való betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.
6. Az igazgatóság javaslata Sármezey Endre vezérigazgató helyettesnek a cégjegyzésre való felhatalmazása iránt.
7. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít, a részvények le nem járt szelvényeikkel együtt 14 nappal a
közgyűlés előtt

Aradon: a társaság főpénztáránál.

Budapestben: a Magyar Agrár és Járulékbanknál.

Bécsben: Schoeher & Comp. uraknál.

Berlinben: Nationalbank für Deutschland, Bank für Handel und Industrie és Bankinstitut Josef Goldschmidt & Co. uraknál.

m/m Frankfurtban: Dresdner Bank in Frankfurt a. M. letételek, hol azokról megfelelő elismervények adatnak.

Arad, 1908. április havában.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak
igazgatósága.